

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova

**Raport de progres cu privire la
implementarea
Strategiei naționale de sănătate
„Sănătatea 2030”
anul 2025**

**REALIZĂRI LA NIVEL DE OBIECTIVE ȘI
DIRECȚII PRIORITARE**

Chișinău 2026

Cuprins

ABREVIERI.....	3
SUMAR EXECUTIV.....	5
REALIZĂRI LA NIVEL DE OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE	7
Secțiunea 1: Sănătatea Publică.....	7
Secțiunea 2: Servicii medicale integrate și de calitate pentru fiecare persoană .	31
Secțiunea 3: Medicamente și dispozitive medicale accesibile.....	41
Secțiunea 4: Personal medical motivat și bine pregătit	44
Secțiunea 5: Digitalizarea și interoperabilitatea sistemului de sănătate	50
Secțiunea 6: Sistem de sănătate sustenabil financiar	52
Secțiunea 7: Guvernare și leadership eficient al sistemului de sănătate.....	54
PROVOCĂRI ȘI RISCURI	56
Indicatori de monitorizare și evaluare SNS ”Sănătatea 2030”	58

ABREVIERI

AMDM - Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
AMP - Asistența Medicală Primară
ANSA - Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
ANSP - Agenția Națională pentru Sănătate Publică
AOAM - Asigurare Obligatorie de Asistență Medicală
APL - Autorități Publice Locale
AVC - Accident Vascular Cerebral
AWaRe - Access, Watch and Reserve
BNT - Boli netransmisibile
CAPCS - Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate
CBRN - Chimic, Biologic, Radiologic și Nuclear
CCSM - Centrul Comunitar de Sănătate Mintală
CEMF "Raisa Pacalo" - Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie "Raisa Pacalo"
CNAM - Compania Națională de Asigurări în Medicină
CPTPD - Centrul de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități
CSP - Centru de Sănătate Publică
CSPT - Centru de Sănătate Prietenoase Tinerilor
ECDC - Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor
EUCAST - Comitetul European pentru Testarea Sensibilității Antimicrobiene
EUDA - Agenția Uniunii Europene pentru Droguri
DMC - Dispozitive medicale compensate
FCTC - Convenția-Cadru a OMS pentru Controlul Tutunului
HPV - Virus Papiloma Uman
IAAM - Infecții asociate asistenței medicale
IGAP - Planul Global de Acțiune Intersectorială al OMS privind Epilepsia și alte Tulburări Neurologice
IMS - Instituție medico-sanitară
IMSP - Instituție medico-sanitară publică
IMSPD - Instituție medico-sanitară publică departamentală
MAI – Ministerul Afacerilor Externe
MC - Medicamente compensate
MEC – Ministerul Educației și Cercetării
MMPS – Ministerul Muncii și Protecției Sociale

MS - Ministerul Sănătății
ODD - Obiectiv de Dezvoltare Durabilă
OMS - Organizația Mondială a Sănătății
PCR - Reacție în lanț a polimerazei
PNCC – Programul național de control al cancerului
PNUD - Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
POS - Proceduri Operaționale Standard
PSM - Prestatori de Servicii Medicale
RAM - Rezistența Antimicrobiană
RENV - Registrul electronic de vaccinări
RSI - Regulamentul Sanitar Internațional
SI ERUSS - Sistemul Informațional de Evidență a Resurselor Umane în Sistemul Sănătății
SI SBTESP - Sistemul Informațional de Supraveghere Bazată pe Evenimente și Supraveghere Pasivă
SNS - Strategia Națională de Sănătate "Sănătatea 2030"
TB – Tuberculoză
UNICEF - Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
UNFPA - Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
USMF "Nicolae Testemițanu" – Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"

SUMAR EXECUTIV

Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030” (în continuare – SNS) este principalul document de politici publice în domeniul sănătății, care trasează traiectoria de dezvoltare și reformare a sectorului de sănătate până în anul 2030, fiind ca unul dintre cele 10 componente sectoriale cuprinse în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

SNS în procesul de implementare propune o abordare centrată pe persoană și pe resursele umane din sistemul de sănătate, cu asigurarea drepturilor fundamentale ale acestora la sănătate, la servicii medicale de calitate și la condiții de muncă sigure și decente.

Raportul de progres anual cu privire la implementarea Strategiei naționale de sănătate „Sănătatea 2030” pentru anul 2025 prezintă acțiunile întreprinse de autorități publice responsabile de realizarea angajamentelor stabilite în document, și care derivă din obiectivele generale și direcțiile prioritare de acțiuni.

Raportul reflectă efortul următoarelor autorităților publice, ce contribuie la implementarea SNS: Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Națională pentru Sănătatea Publică, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”.

În raport sunt sintetizate progresele înregistrate pe toate axele de intervenție ale SNS 2030 în anul 2025, principalele repere și succese includ:

- *Promovarea unui stil de viață sănătos:* centrate pe adoptarea de către populație de noi reguli și programe pentru reducerea consumului de tutun și alcool, promovarea alimentației corecte și a mișcării, un mai bun control al factorilor de mediu: chimici, biologici, radiologici, nucleari, și extinderea controalele medicale preventive (screening-uri) pentru depistarea la timp a bolilor și fortificarea capacităților pentru reducerea riscurilor de îmbolnăvire prin imunizări;
- *Supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv cu potențial pandemic:* focusată pe transpunerea actelor normative UE și dezvoltarea sistemelor informaționale pentru înregistrarea și notificarea cazurilor de infecții;
- *Pregătirea sistemului pentru situații de criză:* prin creșterea capacității spitalelor și a instituțiilor medicale de a reacționa rapid și eficient în caz de urgențe medicale, dezastre naturale, crize de refugiați sau probleme provocate de schimbările climatice etc.;
- *Apropierea serviciilor medicale complexe de oameni (regionalizare):* prin reorganizarea spitalelor și utilizarea mai eficientă a paturilor, astfel încât pacienții, inclusiv din grupurile vulnerabile să poată primi tratamente de urgență aproape de casă pentru afecțiuni grave, fortificarea serviciilor de sănătate mintală la nivel de comunitate;
- *Descentralizarea tratamentelor oncologice:* prin extinderea serviciilor de chimioterapie și fortificarea capacităților pentru prestarea serviciilor paliative la nivel de AMP;
- *Accesul populației la medicamente și dispozitive medicale calitative și eficiente:* prin transpunerea actelor UE în domeniul medicamentului și dispozitivelor medicale în legislația națională, aplicarea unui sistem transparent de achiziții publice de medicamente și dispozitive medicale necesare pentru instituțiile medicale publice și departamentale, și

buna funcționare a sistemului informațional „e-Rețeta pentru medicamente și dispozitive medicale compensate;

- *Asigurarea sistemului de sănătate personal medical motivat și bine pregătit:* prin aplicarea mecanismelor eficiente de menținere a resurselor umane în sistemul de sănătate, inclusiv de majorarea salariilor, îmbunătățirea procesului de planificare a resurselor umane din sistemul de sănătate și utilizarea sistemului informațional privind evidența resurselor umane, și alinierea practicilor naționale de personal medical la bunele practici internaționale;
- *Transformarea digitală a sistemului de sănătate:* prin aprobarea și implementarea Programului național pentru digitalizare și inovare în sănătate pe anii 2025-2030, a sistemului informațional „Monitorizarea și evaluarea tuberculozei”, sistemului informațional de monitorizare și evaluare a infecției HIV și a Instrucțiunii privind constatarea incapacității temporare de muncă, condițiile și modul de eliberare a certificatului de concediu medical.
- *Un sistem de sănătate sustenabil financiar:* prin îmbunătățirea eficienței alocative axate pe măsuri de prevenție și asistență medicală primară, creșterea alocațiilor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru compensarea medicamentelor și a dispozitivelor medicale și inițierea proceselor de dezvoltare a mecanismelor de evaluare a tehnologiilor în sănătate.
- *Guvernare și leadership al sistemului de sănătate:* prin dezvoltarea capacităților Ministerului Sănătății și ale instituțiilor din subordine în elaborarea, analiza, monitorizarea și evaluarea politicilor informate de evidențe și îmbunătățirea capacității de conducere la toate nivelurile sistemului de sănătate.

REALIZĂRI LA NIVEL DE OBIECTIVE ȘI DIRECȚII PRIORITARE

Secțiunea 1: Sănătatea Publică

Obiectivul general 1.1. Reducerea poverii bolilor transmisibile și netransmisibile prin acțiuni de prevenire a îmbolnăvirilor, protecția și promovarea sănătății.

1.1.1. Implementarea programelor eficiente de imunizare, prevenirea transmiterii bolilor infecțioase și reducerea infecțiilor multidrog-rezistente

În cadrul [Programului Național de Imunizări pentru anii 2023 – 2027](#) (HG nr. 211/2023), în calitate de document de politici publice sectorial ce contribuie la implementarea SNS, a fost asigurată continuitatea imunizării populației contra a 13 boli infecțioase prevenibile prin vaccinare garantată de stat, incluse în calendarul de vaccinare și la indicații epidemiologice în situații de risc sporit de îmbolnăvire și răspândire a infecțiilor.

În anul 2025, din Fondul măsurilor de profilaxie al Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, gestionate CNAM, pentru măsurile de reducere a riscurilor de îmbolnăvire prin imunizări au fost alocate 18 907,1 mii lei, din care au achiziționate 240 de mii de doze de vaccin antigripal tetravalent pentru sezonul gripal 2025/2026 în sumă de 16 012,6 mii lei, 17 450 doze de vaccin antirabic – 2 238,6 mii lei, 72 flacoane de imunoglobulină antirabică – 40,0 mii lei, și 13,8 mii doze de vaccin recombinat pentru profilaxia hepatitei virale B la adulți – 615,9 mii lei.

Din lotul de vaccinuri achiziționate din fondul măsurilor de profilaxie au beneficiat 246 871 de persoane, dintre care 239 482 de persoane de vaccin antigripal, 5 140 de persoane de vaccin antirabic, 2 226 de persoane de vaccin contra hepatitei virale B (achiziționat în anul 2023) și 23 persoane de imunoglobulină antirabică.

ANSP a distribuit instituțiilor medicale cantitățile necesare de vaccinuri și consumabile destinate administrării acestora. Întreaga cantitate de vaccinuri a fost procurată prin intermediul secției de achiziții internaționale a UNICEF. A fost asigurată și transportarea centralizată a vaccinurilor către subdiviziunile teritoriale ale ANSP cu auto-refrigeratorul, astfel fiind sporit gradul de respectare a lanțului frig la transportarea lor.

Pentru asigurarea unui management eficient al Programului național de imunizare pentru anii 2023-2027, a fost instituit Comitetul Consultativ Național de Experți în Imunizare și a fost actualizat Programul Național de Imunizare conform recomandărilor Comitetului.

În contextul consolidării rolului AMP și asigurării accesului rapid al populației la servicii de profilaxie post-expunere, în mun. Chișinău a fost descentralizat serviciul de acordare a asistenței medicale antirabice pentru populație, începând cu 1 ianuarie 2026. Prin [Ordinul MS nr. 1165/2025 „cu privire la optimizarea asistenței medicale antirabice”](#) au fost desemnate instituțiile responsabile de acordarea asistenței medicale antirabice în regim ambulator pentru copii și adulți în orele de lucru ale instituțiilor.

Măsurile focusate pe prevenirea bolilor, inclusiv bolilor infecțioase, a celor asociate actului medical și reducerea infecțiilor cu microorganisme multidrog-rezistente sunt realizate în cadrul [Programului național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pentru anii 2023–2027](#) (HG nr. 697/2023), conform abordării OMS One Health. Astfel, a fost elaborat și aprobat Ghidul practic „Prevenirea și controlul infecțiilor în asistența medicală primară și specializată de ambulator”, aprobat prin Ordinul MS nr. 668 din 23.07.2025, care reglementează implementarea măsurilor de prevenire și control al infecțiilor în sectorul ambulator și în medicina primară, și prevenirea transmiterii infecțiilor în comunitate. Este pus în aplicare [Ghidul pentru prevenirea și controlul infecțiilor în instituțiile medico-sanitare spitalicești, aprobat prin Ordinul](#)

MS nr. 672 din 09.08.2024, care stabilește standarde și proceduri pentru prevenirea infecțiilor asociate asistenței medicale spitalicești, inclusiv a celor cauzate de agenți patogeni multidrog-rezistenți.

A fost revizuit programul integrat HIV/ITS/Hepatite, focusat pe optimizarea, integrarea și eficientizarea serviciilor pentru cca. 16.500 de persoane cu HIV, 90.000 de persoane cu ITS și peste 100.000 de persoane cu hepatită virală, inclusiv pentru persoane refugiate. A fost elaborat Programul național de eliminare a tuberculozei pentru anii 2026-2030, pentru unui număr estimat de 43.000 de beneficiari (pacienți, contacți și grupuri cu risc înalt), cu accent pe depistare timpurie, continuitatea tratamentului și reducerea transmiterii.

IMSPD „Serviciul medical al MAI” a asigurat implementarea măsurilor de prevenire și control al bolilor infecțioase în cadrul subdiviziunilor MAI. Au fost realizate activități de triaj epidemiologie, supraveghere activă a morbidității, precum și organizarea și desfășurarea imunizării personalului conform recomandărilor naționale. Au fost implementate două sisteme informaționale operaționale: SIA SBTESB privind raportarea maladiilor infecțioase și RENV.

CEMF ”Raisa Pacalo” în cadrul Programului educație medicală continuă Epidemiologie și igienă au fost instruite la Modulele: Imunoprofilaxia - 33 de persoane; Prevenirea și controlul infecției COVID-19 – 13 persoane; Profilaxia și combaterea hepatitelor virale și SIDA – 105 persoane. Totodată, în cadrul Programului Medicina primară, modulul Prevenirea afecțiunilor transmisibile și educația în sănătate au fost instruite 12 persoane.

Au fost realizate următoarele:

- Actualizat calendarul național de vaccinare și introduse vaccinuri noi, îmbunătățind alinierea la recomandările OMS, fundamentarea deciziilor pe dovezi și pregătirea sistemului pentru extinderea acoperirii vaccinale și reducerea bolilor prevenibile prin vaccinare.
- Desfășurate activități de informare și instruire pentru creșterea acoperirii vaccinale în peste 10 raioane cu acoperire vaccinală scăzută, prin vizite în teritoriu și formarea a peste 500 de medici de familie și asistenți medicali, pentru îmbunătățirea consilierii, generării cererii și extinderii accesului la vaccinare în nivelul primar.
- Implementate noii scheme de vaccinare HPV, prin activități de informare și consolidare a capacităților furnizorilor în 7 teritorii cu acoperire vaccinală redusă și instruirea a 475 de lucrători medicali, contribuind la creșterea acceptării și acoperirii vaccinale HPV.
- Organizată Caravana alăptării 2025 care a reunit peste 600 de părinți, îngrijitori și lucrători medicali, inclusiv mame refugiate din Ucraina. Activitatea a contribuit la promovarea sănătății mamei și copilului prin informare și educație privind practicile corecte de alăptare, nutriție și acordare a primului ajutor.
- Suport în desfășurarea campaniei de informare și conștientizare „#FărăAmbrozie”.
- Desfășurată campania de informare și conștientizare despre rezistența antimicrobiană „Acționăm acum: să protejăm prezentul, să ne asigurăm viitorul!”, care a atins 600.000 de persoane prin media și rețele sociale, promovând acțiuni comune pentru reducerea rezistenței antimicrobiene.
- Desfășurată campania de informare și conștientizare despre noua schemă națională de vaccinare împotriva HPV – „Un vaccin azi poate preveni mai multe tipuri de cancer mâine!”.
- Desfășurată campania de informare și conștientizare privind vaccinarea împotriva gripei sezoniere.
- Desfășurată campania de informare și conștientizare despre stările de sănătate mintală – „Tu poți înlănzii depresia! Cere ajutor!”.
- Desfășurată campania de informare și conștientizare despre dauna fumatului și a țițăriilor electronice „Nu te lăsa aburit(ă)!”.

- Desfășurate activități de informare pentru comunitățile gazdă și familiile refugiate „E dreptul meu să fiu sănătos!” despre importanța controalelor medicale de rutină și activitățile de profilaxie pentru un mod sănătos de viață.

- Campania națională pentru comunitățile gazdă și familiile refugiate despre accesul la serviciile de sănătate.

Cadrele didactice și elevii CEMF ”Raisa Pacalo” au participat la Conferința „O singură sănătate”, organizată de Asociația de Biosiguranță și Biosecuritate din Republica Moldova în colaborare cu Ministerul Sănătății și Agenția Națională pentru Sănătate Publică.

1.1.2. Consolidarea cadrului normativ și implementarea programelor eficiente pentru controlul factorilor de risc comportamentali (consumul de tutun, consumul de alcool, alimentația nesănătoasă, inactivitatea fizică) și intervenții de prevenire a bolilor netransmisibile, inclusiv screening și depistare precoce, mai ales în rândul bărbaților și adolescenților

În anul 2025, au fost revizuite, elaborate și modificate un șir de acte normative și armonizarea acestora la prevederile Uniunii Europene și la recomandările OMS, inclusiv:

1. [Legea nr. 125/2025 pentru modificarea unor acte normative](#) (controlul tutunului), care a inclus modificări la 6 legi naționale (Legea privind controlul tutunului nr. 278/2007, Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264/2005, Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320/2012, Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018, Legea nr. 25/2023 pentru modificarea unor acte normative).
2. [Legea nr. 84/2025 pentru modificarea Legii nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile.](#)
3. [Hotărârea Guvernului nr. 544/2025 cu privire la aprobarea Standardelor tehnice pentru mecanismul de reumplere al țigaretelor electronice.](#)
4. [Hotărârea Guvernului nr. 5/2026](#) cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1065/2016 pentru aprobarea regulamentelor sanitare privind produsele din tutun, produsele conexe, dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a acestora.
5. [Hotărârea Guvernului nr. 565/2025 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1100/2017 cu privire la aprobarea Listei de mențiuni de sănătate permise pentru înscrierea pe produse alimentare, altele decât cele care se referă la reducerea riscului de îmbolnăvire și la dezvoltarea și sănătatea copiilor.](#)
6. [Hotărârea Guvernului nr. 600/2025 cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 179/2018 cu privire la aprobarea regulamentelor sanitare privind alimentele destinate sugarilor și copiilor de vârstă mică, alimentele destinate unor scopuri medicale speciale și înlocuitorii unei diete totale pentru controlul greutatei.](#)

Au continuat activitățile de implementare a Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 (HG nr. 129/2023), care include intervenții integrate axate pe promovarea sănătății și a mediilor favorabile sănătății, controlul tutunului, controlul alcoolului, îmbunătățirea statutului nutrițional la toate etapele de viață, reducerea poluării aerului și supravegherea și gestionarea BNT în cadrul serviciilor de sănătate.

Raportul cu privire la realizarea [Planului de acțiuni pentru anul 2023-2027 privind implementarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 129/2023, pentru anul 2025.](#)

Anul 2025, în cadrul ultimului an de implementare a Programului național de control al cancerului pentru anii 2016-2025 (HG nr. 1291/2016) (PNCC), capacitățile țării în domeniul controlului cancerului au fost evaluate de către experții Misiunii imPACT și elaborat Raportul de evaluare a PNCC pentru anii 2016-2025 cu elucidarea progreselor, provocărilor în domeniu, și stabilirea obiectivelor pentru noul Program național de control al cancerului pentru anii 2026-2030.

În cadrul Programului național de sănătate mintală pentru anii 2023–2027 (HG nr. 971/2023), prin intermediul celor 40 CCSM au asigurat accesul populației la servicii de sănătate mintală. Statisticile indică, că a crescut adresabilitatea populației la CCSM cu circa 18%, iar mortalitatea prin suicid s-a redus cu 29% în anul 2025 comparativ cu anul 2022. Intervențiilor psiho-sociale sunt oferite, inclusiv în sistemul penitenciar, sistemul de educație și de protecție socială. În anul 2025 au fost realizate:

- în comunități au fost organizate sesiuni educaționale, campanii și seminare de informare, de către CCSM și CSPT. Cu suportul OMS și al proiectului moldo-elvețian MENSANA, a fost desfășurat „Târgul sănătății mintale”, la care au participat 300 de cadre didactice și au fost informate circa 10 mii de persoane;
- incluse subiectele privind sănătatea mintală în Programe educaționale, care acoperă circa 85% din populația școlară;
- extins accesul la servicii de consiliere și suport psihosocial și dezvoltate intervențiile psiho-emoționale pentru populație și grupuri vulnerabile;
- aprobat [PCN-448 „Comportamentul suicidar”](#) și a instrumentelor intersectoriale de intervenție;
- consolidat răspunsul intersectorial în prevenirea comportamentului suicidar, realizate circa 250 de măsuri de prevenire a suicidului și instruirea specialiștilor, inclusiv 270 de specialiști din sistemul penitenciar;
- fortificate capacitățile specialiștilor din domeniile sănătate, educație, asistență socială, ordine publică și sistem penitenciar, inclusiv în cadrul programelor OMS - Mental Health and Psychosocial Support (MHPSS) și Problem Management Plus (PM+);
- dezvoltate serviciile și intervențiile de suport în comunitate pentru grupurile vulnerabile: servicii de suport în situații de criză, intervenții multidisciplinare și inițiative pilot la nivel local (inclusiv servicii de reintegrare);
- aprobat [Regulamentul privind organizarea și funcționarea secțiilor de tratament prin constrângere cu caracter medical cu supraveghere obișnuită și riguroasă în instituțiile medico-sanitare specializate în sănătate mintală](#) (Ordinul MS nr. 1228/2025).

Evaluarea stării de sănătate a populației și identificarea factorilor de risc prioritari, în special, prin bolile netransmisibile, și planificarea intervențiilor de sănătate publică bazate pe evidențe la nivel teritorial se face în baza Profilurilor de sănătate, dezvoltate pentru fiecare raion. În 2025, 19 raioane au revizuit Profilurile de sănătate, prin actualizarea evidențelor statistice privind sănătatea și bunăstarea populației și au evaluat situația stabilită în perioada post pandemică, cu identificarea problemelor și prioritizarea direcțiilor de acțiune. Pe baza dovezilor generate prin intermediul Profilurilor de sănătate, au fost elaborate și implementate planuri locale de acțiune pentru promovarea sănătății și prevenirea bolilor netransmisibile în 16 raioane ale țării. Aceste activități au fost elaborate în parteneriat și cu suportul Proiectului moldo-elvețian „Viață Sănătoasă: reducerea poverii bolilor netransmisibile”.

A fost aprobat Ordinul comun al MS și MEC nr. 488/834 din 03.06.2025 cu privire la organizarea și asigurarea sănătății nutriționale a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general, elaborat în conformitate cu bunele practici ale OMS.

Din fondul măsurilor de profilaxie pentru controlul factorilor de risc comportamental (consumul de tutun, promovarea modului sănătos de viață, prevenirea intoxicațiilor cu substanțe chimice,

prevenirea hepatitei), au fost acceptate pentru finanțare 4 proiecte pentru care au fost alocate 4.732,2 mii lei, și anume:

- 1 439,6 mii lei pentru realizarea proiectului de prevenire a riscului de îmbolnăvire cauzat de consumul produselor de tutun. În cadrul proiectului au fost: dezvoltate 2 broșuri „Sfaturi pentru părinți – cum să-ți protejezi copilul de tutun și nicotină” și „Instrucțiuni de organizare a unei campanii de promovare a Viitorului fără tutun și nicotină”; 905 profesori și profesioniști din domeniul sănătății instruiți să disemineze informații corecte și relevante despre pericolele consumului de tutun; 4 848 de adolescenți, cu vârste cuprinse între 11-18 ani, din mun. Chișinău și 9 raioane (Călărași, Edineț, Hâncești, Rezina, Sângerei, Ștefan Vodă, Strășeni, Telenești și Ungheni), Centre de Sănătate prietenoase tinerilor și tabere de vară informați cu privire la riscurile asociate consumului de tutun și produse alternative; 2 319 părinți au primit sfaturi de la profesori sau alți specialiști care lucrează cu adolescenții cum să-și protejeze copiii de produsele din tutun și nicotină. A fost implementat în practică un quiz interactiv realizat pentru adolescenți. Iar la capitolul media, au fost elaborate 10 episoade ale serialului video „Doctor BRO”, dedicate informării tinerilor privind prevenirea riscului de îmbolnăvire cauzat de consumul produselor de tutun.

- 1 820,4 mii lei pentru proiectul „Comunitate informată – viață sănătoasă”. Au fost organizate activități de informare la care au participat în total 800 de copii. Au fost realizate ateliere gastronomice cu implicarea a 1423 de participanți. 3 evenimente tematice „Zilele Alimentației sănătoase” în regiunile Centru, Nord, Sud (191 de persoane). A fost desfășurat on-line (Facebook, Instagram, TikTok) concursul „Stil sănătos - comunitate activă”, cu sloganul „Trăiește sănătos, inspiră comunitatea”, unde au fost prezentate 104 reels-uri, colaje foto, video din 10 raioane. A fost elaborat și difuzat spotul publicitar tv/radio (IP Compania „Teleradio-Moldova”, Î.C.S. "PRO TV" S.R.L., Media Regional AO/Canal Regional TV) și un ciclu de emisiuni televizate și emisiuni radio (8 emisiuni tv și 8 emisiuni radio cu durata 10 - 30 minute). Au fost elaborate materiale informative în volum de 10.000 de pliante și 2.500 de ghiduri cu tematica urmăririi unui stil de viață sănătos prin dezvoltarea obiceiurilor sănătoase și responsabile.

- 493,1 mii lei pentru proiectul prevenirea intoxicațiilor cu substanțe chimice, în cadrul căruia au fost organizate sesiuni de instruire și formați 27 de formatori. Au avut loc activități de informare cu prezența fizică și online la care au participat în total 6 276 de persoane. Concomitent, a fost organizată și o competiție regională de erudiție pentru 27 de instituții partenere proiectului. A fost desfășurată e-campanie națională privind manipularea în siguranță a substanțelor chimice cu mediatizare pe rețele sociale: Facebook, Instagram și YouTube. Au fost elaborate 11 mii de bucăți de materiale educaționale cu titlul „Îndrumar de prevenire a intoxicațiilor cu substanțe chimice”, „Culegerii de întrebări/răspunsuri pentru competiția de erudiție” și pliante informative.

- 979,1 mii lei pentru proiectul „Hepatita în Focus: Prevenire și conștientizare pentru un viitor sănătos”, care a avut ca scop consolidarea capacităților organizațiilor societății civile în vederea comunicării și informării privind testarea, vaccinarea și tratamentul hepatitei, adresate grupului-țintă. Au fost organizate 92 de sesiuni de informare despre hepatite în 92 de localități din țară pentru personalul medical și alți specialiști (cadre didactice, reprezentanți ai autorităților locale, angajați ai forțelor de ordine) din raioanele: Drochia, Râșcani, Călărași, Căușeni, Telenești, Cimișlia și Basarabeasca. În total - 1 870 de persoane. În cadrul Zilei Mondiale a Hepatitei, 143 de persoane s-au testat la hepatitele virale B, C și D. Pe parcursul proiectului au fost produse și difuzate la TV trei emisiuni despre prevenirea, testarea și tratamentul hepatitelor și elaborate 15,5 mii de bucăți de materiale educaționale.

Pentru efectuarea examinărilor profilactice (screening), din fondul măsurilor de profilaxie au fost alocate mijloace financiare în volum de 16 332,9 mii lei, dintre care:

- 2 235,6 mii lei au fost direcționați pentru realizarea screening-ului pulmonar prin radiografie digitală mobilă în mai multe raioane ale țării. Acțiunile au fost organizate colaborare cu instituțiile

de AMP, care au contribuit la identificarea, mobilizarea și informarea populației din grupurile vulnerabile la tuberculoză.

În total, au fost examinate 10 496 persoane din grupurile de populație cu risc sporit de îmbolnăvire cu tuberculoză din raioanele: Florești, Șoldănești, Fălești, Telenești, Cahul, Cimișlia, Ștefan Vodă, Căușeni, Orhei, Călărași, Hîncești, Ialoveni, Criuleni, Dubăsari (Cocieri, CPTPD), Anenii Noi și Strășeni. Urmare a realizării screening-ului, au fost depistate cu semne radiologice sugestive la patologie pulmonară 1 506 persoane, redirecționate la consultații suplimentare în scopul stabilirii diagnozei și tratamentului corespunzător.

- 5 321,0 mii lei au fost alocate pentru asigurarea accesului persoanelor la diagnosticul precoce a cancerului mamar, acțiuni realizate de medicii de familie și instituțiile de AMP, care au contribuit la identificarea, informarea și referirea femeilor din grupurile țintă către investigații specializate.

Astfel, 5 062 de femei din raioanele: Ungheni, Nisporeni, Călărași, Fălești și Căușeni și mun. Chișinău și mun. Bălți au beneficiat de servicii gratuite de mamografie digitală și ecografie a glandelor mamare, țesuturilor moi și ganglionilor limfatici. În procesul de screening, medicii de familie au avut un rol esențial în mobilizarea și monitorizarea pacientelor, fapt ce asigură continuitatea îngrijirilor și coordonarea parcursului diagnostic. Ca urmare, 815 femei au fost referite la Institutul Oncologic pentru definitivarea diagnosticului și stabilirea tacticii de tratament.

Conform datelor Institutului Oncologic, pe parcursul anului 2025, din numărul total a femeilor investigate, 562 de femei sau 11,1 % au fost confirmate cu patologii benigne, stări precanceroase, 89 de femei au fost confirmate cu cancer mamar, și 6 femei sunt în așteptarea rezultatelor biopsiei.

- 567,8 mii lei – pentru asigurarea realizării componentei iFOB test ca parte a screening-ului cancerului colorectal, AMP având un rol esențial în identificarea, informarea, consilierea și includerea populației eligibile în programul de screening. În acest context, 8 416 de persoane au beneficiat de servicii de screening colorectal cu ajutorul testului imunochimic pentru depistarea sângelui ocult în masele fecale (iFOB). Testul a fost efectuat în rândul populației asimptomatice cu vârste cuprinse între 50 și 55 de ani din mun. Chișinău (sectoarele Botanica, Râșcani și Centru), mun. Bălți și raioanele: Cahul, Călărași, Ungheni, Cantemir, Cimișlia și Edineț. Rezultatele testării au fost pozitive în cazul a peste 460 de persoane, dintre care 311 au fost programate pentru servicii de colonoscopie. Au beneficiat de servicii de colonoscopie 257 de persoane, iar una din cinci persoane examinate a fost diagnosticată cu stări precanceroase sau cancer. Serviciile de colonoscopie sunt prestate de Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”, Spitalul de Stat, Institutul Oncologic, Spitalul raional Cantemir și Spitalul raional Cimișlia.

- 7 053,7 mii lei – pentru asigurarea accesului copiilor din localitățile rurale la servicii de profilaxie a maladiilor stomatologice au beneficiat de aceste servicii 10 798 de copii din instituțiile de învățământ preșcolar și școlar din localitățile rurale ale raioanelor: Orhei, Sângerei, Ștefan Vodă, Ungheni, Cantemir și Briceni.

- 865,2 mii lei – pentru realizarea pilotării utilizării testului HPV ca metodă primară de screening al cancerului de col uterin. Au fost achiziționate 3 mii de seturi de reagenți și consumabile pentru detectarea ADN-ului HPV prin metoda PCR. AMP a avut un rol important în organizarea procesului de vaccinare, prin planificarea și realizarea imunizării la nivel de IMSP AMP.

- 289,4 mii lei – pentru realizarea Campaniei de informare și sensibilizare privind depistarea precoce a cancerului glandei mamare și screeningul colorectal prin testare iFOB, în perioada iunie-august 2025 de către echipele specializate ale IMSP „Institutul Oncologic” și reprezentanți ai catedrei de Oncologie ai USMF ”Nicolae Testemițanu”. Au fost organizate instruirii în 10 localități: Edineț, Bălți, Cimișlia, Căușeni, Cantemir, Soroca, Ungheni, Chișinău, Orhei și Cahul pentru 611 cadre medicale în vederea consolidării competențelor în depistarea timpurie a cancerului colorectal/mamar și managementul cazurilor suspecte, iar pentru pacienți și publicul larg au fost

desfășurate prezentări informative, discuții interactive și distribuirea de materiale educaționale adaptate fiecărei regiuni.

În cadrul MAI au fost continuate intervențiile de prevenire a bolilor netransmisibile prin programe de screening și promovare a stilului de viață sănătos. Au fost consolidate măsurile de control al tutunului și alcoolului. Totodată, serviciul de sănătate publică din cadrul MAI a implementat activități de prevenire a consumului de tutun și alcool în rândul personalului, inclusiv evaluări de risc și campanii interne de informare.

În cadrul reformei curriculare naționale a fost inițiată dezvoltarea unui modul transversal de educație pentru sănătate, pe teme privind nutriția, activitatea fizică, consumul tutunului/alcoolului, igiena, vaccinarea, sănătatea mintală și utilizarea sănătoasă a tehnologiilor digitale.

Au fost evaluate necesităților instituționale și operaționale pentru aplicarea mecanismelor prevăzute de Protocolul FCTC pentru Eliminarea Comerțului Ilicit cu Produse din Tutun, în special cele referitoare la controlul lanțului de aprovizionare și la sistemele de trasabilitate pentru produsele din tutun, conforme Articolului 8 al Protocolului.

Cu suportul OMS a fost organizată o vizită de studiu ale autorităților publice centrale ale Republicii Moldova (MS, MF, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal, ANSP) la Institutul de Sănătate Publică din Suedia, având ca obiectiv familiarizarea specialiștilor cu mecanismele avansate de trasabilitate, control al lanțului de aprovizionare și funcționarea structurilor instituționale utilizate de statele cu implementare matură a Protocolului.

Suplimentar, au fost realizate:

- Implementarea pachetelor PEN 3 și PEN 5 în cinci regiuni cu acoperire națională, implicând peste 650 de medici de familie în activități de prevenire, depistare precoce și management al afecțiunilor prioritare.
 - Implementarea IGAP în Republica Moldova, prin sprijin tehnic pentru dezvoltarea cadrului național de răspuns la afecțiunile neurologice, inclusiv prin analiză situațională, consolidarea capacităților, dialog multisectorial și elaborarea Declarației naționale privind sănătatea creierului, ca bază pentru un viitor Plan național de acțiune axat pe prevenire, depistare timpurie, tratament, reabilitare și servicii integrate pentru persoanele cu afecțiuni neurologice.
 - Promovarea abordărilor bazate pe drepturile omului în sănătatea mintală, inclusiv participarea Republicii Moldova la vizita de studiu și instruirea regională WHO Quality Rights desfășurate în Armenia în 2025, axate pe drepturile omului, recuperarea și reducerea practicilor coercitive în serviciile de sănătate mintală, ca bază pentru consolidarea capacităților naționale și susținerea unor reforme orientate spre servicii mai incluzive și centrate pe persoană.
 - Consolidarea eforturilor de reducere a stigmei în sănătatea mintală, prin promovarea instrumentului WHO MOSAIC și organizarea unui webinar dedicat, cu participarea a peste 1000 de specialiști, contribuind la creșterea nivelului de conștientizare și la promovarea intervențiilor anti-stigmatizare și anti-discriminare bazate pe dovezi.
 - Introducerea conceptului BACH/Arts and Health în Republica Moldova, prin organizarea unui workshop național, care a sprijinit familiarizarea actorilor relevanți cu rolul artei și culturii în promovarea sănătății mintale și a bunăstării, precum și deschiderea dialogului intersectorial privind potențialul integrării acestor abordări în contextul național.
- Pe parcursul anului de studii 2024-2025, în instituțiile de învățământ general a continuat implementarea curriculei dezvoltată la disciplinele obligatorii care includ module/conținuturi privind promovarea modului sănătos de viață:
- Dezvoltare personală, în clasele I-XII, cu unitatea de conținut Modul de viață sănătos.
 - Biologie, în clasele VI-IX, cu unitatea de conținut Organismul uman și sănătatea.

- Educație fizică, în clasele I-XII, cu 5 module obligatorii orientate pentru dezvoltarea la elevi a unui set de competențe pentru dezvoltarea fizică armonioasă.
- Chimie, în clasele VII-XII, cu studierea unor subiecte privind modul sănătos de viață.

Aceste curricule disciplinare, în mare măsură, includ conținuturi de promovare a sănătății în școli, inclusiv a prevenirii factorilor de risc pentru sănătatea elevilor. Conținuturile din Modul de viață sănătos îi ghidează pe elevi în aspect ce țin de sănătatea fizică, emoțională, mintală, alimentație sănătoasă, contracararea viciilor: droguri, alcool, tutun, etc. Au fost organizate activități curriculare și extrașcolare la disciplinele date, cu privire la promovarea modului sănătos de viață în toate cele 1185 de instituții de învățământ primar și secundar general din țară, cu participarea tuturor elevilor – 335057 de elevi.

În instituțiile de învățământ profesional tehnic, promovarea modului sănătos de viață în rândul elevilor s-a realizat conform actelor normative în domeniu și prin intermediul curriculei disciplinare, elaborate în acord cu [standardele de calificare aprobate](#).

În anul de studii 2024 – 2025 a continuat implementarea disciplinei “Decizii pentru un mod sănătos de viață”, care a fost studiată de circa 10 mii de elevi ai anului I (opțional – pentru elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic secundar și obligatoriu – pentru elevii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar). Astfel, cadrele didactice pun accent formarea competențelor la elevi ce țin de reducerea riscurilor de sănătate pentru sine și pentru cei din jur și analiza consecințelor diferitor opțiuni comportamentale în situații de risc pentru sănătate.

În conformitate cu Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal pentru anul de studii 2025-2026 (aprobat prin ordinul MEC nr.266/2025), componenta opțională inclusă rămâne a fi flexibilă și contribuie la dezvoltarea unor competențe transversale privind reziliența psihoemoțională și formarea deprinderilor de bază, în vederea orientării în diverse situații și provocări ale vieții.

În anul de studii 2025-2026, disciplina opțională Educație pentru sănătate (clasele I-XII) este predată cu 34 ore pe an (pentru fiecare clasă din cele menționate) în 447 de instituții de învățământ primar și secundar general, și studiată de către 21560 elevi, inclusiv: ciclul primar - 4963 de elevi; ciclul gimnazial - 14808 de elevi; ciclul liceal - 1789 de elevi.

La nivel de parteneriat educațional, pe parcursul ultimilor ani, MEC în comun cu UNFPA Moldova au organizat un număr semnificativ de sesiuni pentru formarea profesională în care au fost instruiți 70 de formatori locali și 1112 de cadre didactice din gimnaziu și din liceu care predau disciplina școlară Biologie, la unitatea de conținut Organismul uman și sănătatea (ce constituie circa 80 % din numărul total de cadre didactice – 1415 de persoane).

1.1.3. Fortificarea capacităților instituționale ale sistemului de sănătate, precum și ale altor sectoare în domeniul promovării sănătății și alfabetizării în sănătate

În 2025 au continuat activitățile de consolidare a capacităților specialiștilor din sistemul de sănătate și din sectoarele cu responsabilități în identificarea necesităților, planificarea, implementarea și evaluarea acțiunilor de promovare a sănătății și prevenirea bolilor. Au fost organizate și desfășurate următoarele acțiuni:

- 5 ateliere de lucru pentru 37 de echipe multidisciplinare (instruiți 164 de specialiști) la nivel teritorial în elaborarea planurilor teritoriale de acțiuni pentru prevenirea și controlul BNT, utilizând Ghidul practic privind elaborarea și implementarea planului de acțiuni în prevenirea și controlul BNT la nivel teritorial dezvoltat de Ministerul Sănătății și ANSP, aprobat prin Ordinul MS nr. 885/2024, în cadrul [proiectului moldo-elvețian: ”Viața sănătoasă: reducerea poverii BNT”](#).

- 1738 cadre medicale din școli și grădinițe din toate regiunile țării, cu suportul e UNICEF Moldova, au fost [instruite în nutriție și comunicare interpersonală](#).

- Peste 750 de cadre didactice în 16 raioane și mun. Chișinău au beneficiat de instruiți privind comunicarea și informării și educarea elevilor despre nocivitatea consumului produselor de tutun și nicotină, în cadrul proiectului ["Viitorul fără fumat. Next step"](#), susținut de CNAM.

- 20 de formatori din cadrul ANSP au fost instruiți în domeniul alfabetizării populației pentru promovarea sănătății și prevenirea BNT.

- 78 de specialiști ai CSP teritoriale și ai organelor locale de specialitate în domeniul învățământului au fost instruiți referitor la implementarea Ordinului comun al MS/MEC nr. 488/834 din 2025 cu privire la organizarea și asigurarea sănătății nutriționale a copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general

- 24 de specialiști ai MS, ANSP și ANSA au participat la Misiunea de experți TAIEX a Comisiei Europene privind reglementările referitoare la etichetarea alimentelor.

- 190 de specialiști din Centrele rezidențiale care prestează servicii sociale au fost instruite cu privire la metodologia de elaborare a meniurilor pentru colectivități, la inițiativa MMPS.

- 12 voluntari ai Corpului Păcii și partenerii locali au fost instruiți în aspecte de predare a curriculei la disciplina școlară "Educație pentru sănătate" și metodele de organizare a campaniilor de informare la nivel de școală.

Conform [Programului formării profesionale continue a medicilor și farmaciștilor al USMF "Nicolae Testemițanu"](#) pentru anul 2025, specialiștii din domeniu sănătății publice și AMP și-au consolidat capacitățile în domeniul promovării sănătății și schimbare de comportament, promovarea sănătății la locul de muncă, comunicare pentru sănătate, etc..

Serviciul medical al MAI a asigurat implementarea activităților de educație pentru sănătate în cadrul subdiviziunilor MAI, inclusiv sesiuni de informare și consiliere. Au fost pregătite și distribuite angajaților materiale informative, pliante, comunicate, focusate pe promovarea unui stil de viață sănătos.

CEMF "Raisa Pacalo" a asigurat organizarea mai multor evenimente centrate pe consolidarea capacităților în domeniul promovării sănătății și alfabetizării în sănătate: Masă rotundă cu genericul: „Strategii eficiente în combaterea tuberculozei: Prevenție, diagnostic și tratament” (18.03.2025); Ziua Mondială a Inimii, activitate informativ-educatională axată pe prevenirea bolilor cardiovasculare, recunoașterea factorilor de risc și promovarea unui stil de viață activ (29.09.2025); Ziua Mondială a AVC, campanie de informare cu genericul: „Recunoaște, acționează, timpul contează” (29.10.2025).

1.1.4. Consolidarea gestionării eficiente a rezistenței antimicrobiene și a infecțiilor asociate asistenței medicale, precum și a altor amenințări emergente pentru sănătatea publică

Acțiunile referitoare la gestionarea eficientă a rezistenței antimicrobiene și a infecțiilor asociate asistenței medicale, precum și a altor amenințări de sănătate publică sunt realizate în cadrul Programului național pentru supravegherea și combaterea rezistenței la antimicrobiene pentru anii 2023–2027 (HG nr. 697/2023), și sunt axate pe consolidarea sistemelor de supraveghere, extinderea capacității de laborator, îmbunătățirea prevenirii și controlului infecțiilor, promovarea utilizării raționale a antimicrobienelelor și alinierea legislației naționale la standardele UE, în cadrul unei abordări One Health.

Astfel, au fost realizate acțiuni focusate pe consolidarea sistemelor naționale de supraveghere a RAM, inclusiv raportarea către rețele internaționale, extinderea implementării standardelor EUCAST în laboratoarele naționale, dezvoltarea supravegherii One Health pentru agenți patogeni zoonotici și de origine alimentară, îmbunătățirea mecanismelor de stewardship antimicrobian (inclusiv controlul prescrierii și alinierea la clasificarea AWaRe a OMS), precum și creșterea investițiilor în capacitatea microbiologică și diagnostică.

La nivel de colaborare intersectorială, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a inițiat procesul de transpunere a Regulamentului (UE) 2019/6 privind produsele medicinale veterinare, care va institui un cadru juridic consolidat pentru autorizarea, distribuția și utilizarea antimicrobienele de uz veterinar, urmat de transpunerea actelor de punere în aplicare relevante ale UE.

Totodată, CNAM a susținut consolidarea capacității microbiologice și diagnostice prin investiții în instituțiile medico-sanitare publice, inclusiv prin crearea, modernizarea, repararea și dotarea laboratoarelor clinice, contribuind astfel la îmbunătățirea diagnosticului RAM, a supravegherii și la utilizarea mai fundamentată pe dovezi a antimicrobienele.

Este în curs de desfășurare dezvoltarea și consolidarea programelor de stewardship antimicrobian ca o direcție prioritară în cadrul răspunsului național la RAM. În Republica Moldova, stewardshipul antimicrobian este integrat progresiv la nivelul instituțiilor medico-sanitare, prin instituirea mecanismelor de monitorizare și control al prescrierii antimicrobienele, utilizarea ghidurilor clinice și protocoalelor standardizate, precum și alinierea la clasificarea AWaRe a OMS.

Totodată, la nivel de IMS sunt constituite echipe multidisciplinare de stewardship pentru consolidarea rolului microbiologiei clinice în ghidarea terapiei antimicrobiene și integrarea datelor de consum, RAM și IAAM în procesele decizionale. Aceste acțiuni sunt susținute prin evaluări instituționale (16 IMS, conform dispoziției MS 74-d din 26 februarie 2026) și inițiative de reglementare, ce contribuie la utilizarea rațională a antimicrobienele și raportarea consumului.

În sistemul informațional „eRețeta pentru medicamente și dispozitive medicale compensate” a fost inclus un mesaj de atenționare privind prescrierea antibioticelor din categoria „Watch”, conform clasificării AWaRe a OMS, care informează prescriptorii despre necesitatea confirmării indicației terapeutice prin testul de sensibilitate antimicrobiană (antibiogramă). Această măsură are scop promovarea utilizării raționale a antibioticelor compensate și consolidarea măsurilor de control al RAM, în concordanță cu acțiunile prevăzute în Planul de Acțiuni privind siguranța pacienților pentru anii 2026–2030, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1115 din 5 decembrie 2025.

Au fost implementate măsuri de prevenire și control al infecțiilor în cadrul instituțiilor medicale ale MAI, inclusiv respectarea protocoalelor de igienă și utilizare rațională a anti-microbienele. A fost asigurată monitorizarea cazurilor de infecții și aplicarea măsurilor de limitare a răspândirii acestora. În activitatea medicală a instituțiilor spitalicești, instituțiilor de asistență medicală primară și specializată este utilizat Ghidul privind supravegherea IAAM. Totodată, au fost elaborate POS privind tratamentul antibacterian în baza antibiogramei, însămânțării, utilizarea antibioticelor conform analizei ABC și sensibilității bacteriene la antibiotice.

CEMF ”Raisa Pacalo” a asigurat instruirea: 258 de persoane în cadrul Programului de perfecționare (educație medicală continuă) Epidemiologie și igienă, modulul Supravegherea și controlul infecțiilor asociate asistenței medicale; 12 persoane în cadrul Programului de perfecționare (educație medicală continuă) Asistența medicală în diagnosticul de laborator, modulul Managementul calității în investigațiile de laborator; 30 de persoane în Programul de perfecționare Managementul sanitar (educație medicală continuă), modulul Managementul calității în instituții medicale; 50 de persoane în Programul de perfecționare Obstetrică și ginecologie (educație medicală continuă), modulul Screening-ul cervical și a glandei mamare la nivel de asistență medicală primară; 12 persoane în Programul de perfecționare Medicina primară (educație medicală continuă), modulul Prevenirea afecțiunilor transmisibile și educația în sănătate.

Cu suportul partenerilor de dezvoltare au fost: (1) consolidate capacități de secvențiere genomică și diagnostic al RAM, prin achiziția și distribuirea de echipamente, consumabile și dispozitive esențiale în valoare totală de peste 517.000 USD către 10 laboratoarele regionale ANSP; (2) elaborat primul Ghid național de prevenire și control al infecțiilor pentru asistența medicală

primară și cea specializată de ambulator; (3) suport tehnic în elaborarea Ghidului Prevenirea și controlul infecțiilor în cadrul serviciilor sociale de plasament, în conformitate cu recomandările OMS, și instruirea medicilor de familie și a asistentelor medicale; (4) realizat studiul de prevalență de moment (PPS) la nivel național privind IAAM și generată prima bază de date comprehensivă pentru fundamentarea politicilor de prevenire și control al infecțiilor, prioritizarea intervențiilor și monitorizarea riscurilor în asistența primară și îngrijirile pe termen lung; (5) restabilită raportarea către agențiile internaționale privind RAM, transmiterea datelor privind consumul de antimicrobiene în baza de date de import (AMC 2019–2025) către platforma OMS GLASS, după o întrerupere de mai mulți ani; (6) generarea dovezilor naționale privind utilizarea antimicrobienele, prin realizarea unui studiu KAP (Cunoștințe, Atitudini și Practici) în cinci regiuni (591 de respondenți) la nivel populațional, oferind date de bază privind accesul, utilizarea și percepțiile populației cu referire la RAM; (7) elaborate recomandări referitoare la optimizarea strategiei naționale de secvențiere genomică, printr-o misiune tehnică dedicată evaluării costurilor, sustenabilității și instrumentelor de monitorizare și evaluare; (8) elaborate recomandări adresate ANSP, în vederea consolidării planificării strategice, utilizării eficiente a resurselor și sustenabilității supravegherii genomice ca funcție esențială a sănătății publice, de misiunea tehnică a OMS.

1.1.5. Garantarea siguranței sănătății publice prin amplificarea controlului factorilor de mediu (chimici, biologici, radiologici, nucleari) care pot amenința sănătatea publică

Cadrul normativ instituțional privind stabilirea frecvenței de monitorizare a calității apei potabile, a punctelor de prelevare a probelor, și aplicarea abordării bazate pe risc a factorilor de mediu cu impact asupra sănătății publice, în special a celor chimici și microbiologici a fost dezvoltat prin aprobarea Ordinului ANSP nr. 225 din 06.10.2025 privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile.

Cu suportul OMS a fost realizat studiului pilot SMOSS (Safely Managed On-Site Sanitation) privind facilitățile sanitare la domiciliu, care a inclus dezvoltarea setului de indicatori pentru monitorizarea corectă a condițiilor sanitare și informarea politicilor pentru sănătatea mediului. Pentru consolidarea supravegherii și răspunsului rapid la expunerile chimice, a fost procurat echipament IT pentru operaționalizarea Centrului de Informare Toxicologică din cadrul ANSP.

De către CEMF "Raisa Pacalo" au fost instruite 22 de persoane în cadrul Programului de perfecționare (educație medicală continuă) Epidemiologie și igienă, modulul Protecția sănătății și supravegherea sanitară.

Ministerul Mediului, conform competențelor, a asigurat monitorizarea, controlul și evaluarea factorilor de mediu cu impact asupra sănătății populației, prin intermediul entităților din subordine cu atribuții în domeniul monitorizării, reglementării și controlului: Agenția de Mediu, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice.

Au fost desfășurate acțiuni de salubritate și gestionare a deșeurilor, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale. Subdiviziunile teritoriale ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului au monitorizat organizarea și desfășurarea campaniilor de salubritate, organizate inspecții ecologice în comun cu reprezentanții APL din localitățile urbane și rurale, în vederea lichidării gunoștilor stihinice și amenajării depozitelor de deșeuri municipale gestionate de către APL.

Astfel, au fost identificate 1 169 de terenuri afectate de deșeuri, cu o suprafață totală de 97,21 ha, dintre care 937 de terenuri (63,41 ha) au fost salubritate. Totodată, au fost depistate 197 de gunoști stihinice, cu o suprafață totală de 47,01 ha, dintre care 121 au fost lichidate (27,17 ha), fiind restabilite 41 de terenuri afectate de depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor.

În paralel, au fost desfășurate activități de educație ecologică a populației, prin organizarea de seminare, întruniri și campanii de informare, orientate spre prevenirea formării depozitelor neautorizate de deșeuri și promovarea unui comportament responsabil față de mediu.

În cazurile de identificare a potențialelor surse de poluare, pentru fundamentarea măsurilor de control, în cadrul relațiilor de colaborare, Inspectoratul pentru Protecția Mediului solicitată Laboratorului de Referință de Mediu al Agenției de Mediu efectuarea analizelor. Această cooperare contribuie la asigurarea unui control eficient și la prevenirea riscurilor de poluare a aerului, apei și solului.

În domeniul radiologic, Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a realizat 29 de controale planificate, în urma cărora au fost întocmite 28 de procese-verbale de control, au fost emise 7 prescripții pentru înlăturarea neconformităților și formulate 11 recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de radioprotecție și a managementului surselor de radiații ionizante.

Un rol esențial în prevenirea riscurilor asupra sănătății populației și mediului îl au procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare strategică de mediu, realizate în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și ale Legii nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu. Aceste proceduri asigură evaluarea prealabilă a efectelor potențiale ale proiectelor și documentelor de politici publice, contribuind la prevenirea impactului negativ asupra mediului și sănătății populației.

Pe parcursul anului 2025, în cadrul Agenției de Mediu (oficiul central) au fost examinate 1483 de cereri privind evaluarea impactului asupra mediului. În urma examinării, au fost eliberate 704 de acorduri de mediu, 134 de decizii privind evaluarea prealabilă a impactului asupra mediului, 31 de înștiințări, 145 de răspunsuri, 2 concluzii privind evaluarea biodiversității și 3 decizii de refuz, iar 464 de cereri au fost restituite pentru completare.

La nivel teritorial, Direcția Nord a Agenției de Mediu a examinat 373 de cereri, fiind emise 152 de acorduri de mediu, 41 de decizii privind evaluarea prealabilă, 14 de înștiințări și 166 de răspunsuri, iar Direcția Sud a examinat 264 de cereri, fiind emise 121 de acorduri de mediu, 15 decizii privind evaluarea prealabilă, 14 înștiințări și 172 de răspunsuri.

În ceea ce privește evaluarea strategică de mediu, în 2025, în cadrul Agenției de Mediu au fost examinate 228 de cereri privind determinarea necesității efectuării evaluării strategice de mediu. În urma examinării, au fost emise 130 de decizii privind evaluarea prealabilă, iar 98 de cereri au fost remise pentru completare, în vederea conformării documentației cu cerințele de mediu.

Totodată, structurile teritoriale ale Agenției de Mediu au examinat solicitări aferente evaluării prealabile și evaluării strategice de mediu pentru proiecte de documente de politici, precum și pentru documentații de planificare urbană și amenajare a teritoriului. Astfel, Direcția Nord a examinat 67 de cereri, fiind emise răspunsuri beneficiarilor, iar 40 de solicitări au fost restituite pentru completare. În același timp, Direcția Sud a examinat 258 de cereri, fiind emise răspunsuri beneficiarilor, iar 272 de solicitări au fost respinse pentru completare.

1.1.6. Dezvoltarea și fortificarea în cadrul sistemului național de sănătate a serviciilor de sănătate ocupațională

În contextul dezvoltării cadrului normativ, a fost elaborat și transmis spre aprobare [proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la examenele medicale profilactice obligatorii ale lucrătorilor](#), care transpune prevederile cadrului UE în materie de sănătate ocupațională cu accent pe examenele medicale.

Au fost elaborate și remise Comisiei Europene pentru evaluarea preliminară a conformității [proiectul de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind protecția sănătății lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la azbest la locul de muncă](#) și [proiectul de](#)

[hotărâre de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă.](#)

Totodată, au fost organizat Atelierul de lucru privind cercetarea cazurilor de suspiciune a bolilor (intoxicațiilor) profesionale desfășurat pentru specialiștii din cadrul CSP-urilor teritoriale, la care au participat 40 de specialiști, și Atelierul nr.3 Strategii în sănătatea mediului și ocupațională în cadrul Conferinței naționale cu participare internațională "One health", la care au participat 24 de persoane.

Pentru anul 2026 este planificată elaborarea următoarelor proiecte de acte normative: proiectul de lege pentru [modificarea Codului contravențional](#); în partea ce vizează sancțiunile în domeniul sănătății ocupaționale; proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la instituirea sistemului informațional privind sănătatea ocupațională; proiectul de hotărâre de Guvern pentru aprobarea [Regulamentului sanitar privind modul de cercetare și stabilire a diagnosticului de boală profesională](#); [proiectul de hotărâre de Guvernului privind modificarea unor acte normative din domeniul sănătății ocupaționale.](#)

Obiectivul general 1.2. Consolidarea parteneriatelor strategice și fortificarea mecanismelor de colaborare intersectorială și de responsabilitate partajată în domeniul sănătății publice la nivel național și local pentru asigurarea principiilor OMS „o singură sănătate” și „sănătatea în toate politicile”.

1.2.1. Dezvoltarea structurilor și mecanismelor de colaborare intersectorială pentru un răspuns holistic la problemele de sănătate publică la nivel național și local și creșterea potențialului pentru realizarea acțiunilor integrate asupra determinantilor sănătății

În contextul dezvoltării potențialului de răspuns la problemele de sănătate publică la nivel național și local, în anul 2025, urmare a concursurilor de proiecte a activităților de profilaxie și prevenire a riscurilor de îmbolnăvire, CNAM a finanțat 13 proiecte contractate cu 11 organizații necomerciale, iar direcțiile de desfășurare a activităților au fost axate pe 3 domenii de prevenire: prevenirea HIV, profilaxie TB și promovarea unui mod sănătos de viață. Suma investită în dezvoltarea acestor capacități și în organizarea serviciilor prestate de organizațiile necomerciale a constituit 16 171,1 mii lei.

1.2.2. Împuternicirea comunității și fortificarea mecanismelor eficiente de implicare a liderilor comunitari și a organizațiilor societății civile în implementarea programelor de sănătate publică relevante și adaptate contextului local

Împuternicirea comunității și implicarea activă a liderilor locali și a organizațiilor societății civile reprezintă un element esențial pentru dezvoltarea unor programe comunitare eficiente de promovare a sănătății și prevenire a bolilor.

Astfel, cu suportul proiectului moldo-elvețian: "Viața sănătoasă pentru reducerea poverii BNT au fost implementate acțiuni axate pe promovarea sănătății, prevenirea bolilor netransmisibile, suport pentru persoanele cu boli cronice și necesități complexe, precum:

- create 20 de coaliții comunitare din reprezentanți ai administrațiilor publice locale, ai sectorului public (echipe de medici de familie, poliție, școli, biblioteci etc.), sectorului privat (întreprinderi locale), organizațiilor neguvernamentale și cultelor religioase;
- organizate 3 ateliere de instruire privind scriere de proiecte pentru reprezentanții APL & ONG și contabili și acordat suport pentru implementarea proiectelor de promovare a sănătății în 20 de localități rurale;
- organizate 2 ateliere de schimb de experiență și practici pozitive „Comunități care inspiră comunități”;

- desfășurate campaniei de comunicare la nivel local „Sunt pacient – îmi cunosc drepturile!”;
- organizate 68 de sesiuni /lecții de informare și alfabetizare în sănătate, în cadrul cărora au fost instruite peste 3140 de persoane din diferite grupuri de populație (copii, adolescenți adulți, persoane cu risc sporit de BNT);
- elaborat ghidul metodologic ”Mobilizarea comunitară pentru promovarea sănătății la nivel local”, (aprobat de Consiliul de Management al Calității al USMF „Nicolae Testemițanu”, proces-verbal nr. 10 din 4 iulie 2025), etc.

În perioada aprilie - decembrie 2025 în cadrul proiectului „Comunitate informată – viață sănătoasă”, realizat de A.O. „Asociația pentru Promovarea Antreprenorialului”, cu sprijinul financiar din fondul măsurilor de profilaxie al CNAM, a fost realizată campania de informare „Fii conștient – trăiește sănătos!”, centrată pe promovarea unui stil de viață activ și sănătos, consolidarea sănătății comunitare, sensibilizării populației privind importanța unei alimentații echilibrate, practicarea cu regularitate a activităților fizice și eliminarea viciilor pentru prevenirea riscurilor de îmbolnăvire. În activități au fost implicați circa 17 mii de beneficiari din zece raioane: Anenii Noi, Călărași, Hâncești, Taraclia, Fălești, Cantemir, Ștefan Vodă, Glodeni, Basarabeasca și Râșcani.

Alte acțiuni de informare, comunicare și mobilizare comunitară au fost realizate în cadrul Zilei Familiei (mai), Săptămâna de acțiune în BNT (septembrie), ”Zilele sănătății” în perioada Expoziției internaționale specializate „MoldMedizin&MoldDent” (25 – 27 septembrie 2025) și au inclus: lecții publice despre efectele nocive ale consumului de tutun și alcool și rolul alimentației sănătoase în combaterea obezității, workshop-uri pentru evaluarea parametrilor corporali individuali și alegerea coșului cu produse alimentare, măsurarea tensiunii arteriale, distribuirea materialelor informaționale, etc.

Cu suportul OMS au fost organizate și realizate:

- 1) Campania de informare și conștientizare despre dauna fumatului și a țigărilor electronice:” Nu te lăsa aburit(ă)!” în colaborare cu Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM) și Rețeaua națională a școlilor ce promovează sănătatea;
- 2) Activități de comunicare/informare „E dreptul meu să fiu sănătos!” în colaborare cu CASMED și Centrele de sănătate prietenoase tinerilor;
- 3) Campanii de informare pentru comunitățile gazdă și refugiați în colaborare cu Congresul Național al Ucrainenilor din Republica Moldova;
- 4) Conferința Națională „Dezinstituționalizarea – un punct forte pentru comunitate, integrare, sprijin social și medical”, organizată la Edineț în data de 24 iulie 2025, cu participarea a peste 100 de reprezentanți ai APC, APL, ONG, parteneri de dezvoltare.

Specialiștii IMSPD „Serviciului medical al MAI” au desfășurat activități de informare și sensibilizare în rândul personalului și, după caz, al altor grupuri relevante, promovând comportamente sănătoase și prevenirea riscurilor pentru sănătate. Au fost realizate acțiuni de comunicare instituțională și diseminare a materialelor informative, focusate pe creșterea nivelului de conștientizare privind sănătatea.

1.2.3. Dezvoltarea rețelelor de colaborare în sănătate publică cu participarea experților locali, regionali și internaționali pentru abordarea provocărilor majore de sănătate publică

În colaborare cu Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare prin intermediul Proiectului „Viață sănătoasă: reducerea poverii bolilor netransmisibile” implementat de Institutul Elvețian de Sănătate Publică și Boli Tropicale, au continuat realizarea activităților axate pe prevenirea și controlul bolilor netransmisibile și a factorilor de risc, dezvoltarea serviciilor medicale și sociale integrate, implicarea populației și a comunităților în promovarea și protejarea sănătății.

În temeiul relațiilor de colaborare cu Secretariatul FCTC, ANSP a beneficiat de asistența tehnică pentru consolidarea capacităților privind controlul tutunului, în special, aplicarea unor mecanisme de prevenire a comerțului ilicit. Iar, experții Institutului Național de Sănătate Publică din București, România, în cadrul Misiunii Ro Aid, și-au împărtășit experiența privind evaluarea cadrului de reglementare în contextul transpunerii legislației naționale în domeniul controlului tutunului la cadrul normativ european.

În cadrul proiectului „Consolidarea capacităților naționale în Republica Moldova în aplicarea legislației privind controlul tutunului”, susținut de Programul de Granturi, a Inițiativei Bloomberg de reducere a consumului de tutun, au fost realizate activități ce țin de elaborarea unor instrumente de ghidare în controlul tutunului și de îmbunătățirea capacităților specialiștilor și inspectorilor ANSP privind aplicarea legislației în controlul tutunului, cu desfășurarea a 3 ateliere de instruire, la care au participat cu 95 de participanți.

În colaborare cu Oficiul de țară al OMS și Uniunea Europeană în cadrul proiectului „EU4Moldova: pentru un sistem de sănătate durabil” au continuat activitățile în cadrul Campaniei de informare și sensibilizare anti-fumat „Nu te lăsa aburit(ă)”, axate pe prevenirea riscurilor consumului țigărilor electronice și ale oricărui alt produs din tutun/nicotină în rândul tinerilor.

În colaborare cu Agenția Internațională pentru Energie Atomică, cu Agenția Internațională pentru Cercetare în domeniul Cancerului, și cu suportul Biroului Regional al OMS, Republica Moldova a găzduit Misiunea impACT în domeniul serviciului oncologic, pentru evaluarea capacităților țării în controlul cancerului în contextul elaborării noului proiect de Program național de control a cancerului pentru anii 2026-2030.

Ministerul Sănătății în calitate de membru al Rețelei de Sănătate a Europei de Sud-Est (RSESE), asigură activitatea Centrului Regional de Dezvoltare în Sănătate pe domeniul Resursele Umane în Sănătate (CRDSRUS), responsabil de care este ANSP, CRDSRUS contribuie la dezvoltarea capacităților naționale de analiză și monitorizare a datelor cu privire la resursele umane din sănătate la nivel național și regional, la fortificarea potențialului de elaborare și promovare a planurilor de dezvoltare, politicilor și altor acțiuni în domeniul personalului din sănătate, intensificarea acțiunilor și rolului țării în domeniul forței de muncă din sănătate la nivel național și regional.

Observatorul Național pentru Droguri acționează în calitate de punct focal național al EUDA, care asigură colectarea, analiza și diseminarea datelor de profil, sprijină politicile bazate pe dovezi și dezvoltă parteneriate de cooperare la nivel regional și internațional.

1.2.4. Extinderea programelor intersectoriale de promovare a sănătății în mediul școlar, la locul de muncă și în comunitate prin implementarea inițiativelor de tipul „Școli care promovează sănătatea”, „Orașe/localități sănătoase”

În cadrul programelor intersectoriale de promovare a sănătății dezvoltate prin inițiativele „Școli care promovează sănătatea” și „Orașe/localități sănătoase”, au fost realizate activități educaționale destinate tinerilor, axate pe adoptarea unui stil de viață sănătos și prevenirea factorilor de risc (tutun, alcool, droguri, alimentație nesănătoasă, sedentarism). Principalele realizări sunt:

- implementate Planurilor de acțiuni la nivel de școală în cadrul rețelei naționale de Școli care promovează sănătatea, conform ”Ghidului metodologic pentru a deveni o școală care promovează sănătatea”, aplicat anual la etapa de planificare a acțiunilor (rețeaua națională de ȘPS include 79 de instituții din diferite localități a țării);

- acțiuni de informare și consiliere a adolescenților și tinerilor în cadrul Centrelor de sănătate prietenoase tinerilor, pe subiecte: sănătatea reproducerii, prevenirea bolilor sexual transmisibile, imunizarea HPV, alimentația sănătoasă, prevenirea consumului de substanță, sănătatea mintală, etc.;

- acțiuni de informare și alfabetizare în sănătate realizate în școli de către specialiștii ANSP;
- informarea și implicarea tinerilor în cadrul proiectelor de promovare a sănătății, cum ar fi: „Comunitate informată – viață sănătoasă” (promovarea sănătății și bunăstării); „Viitorul fără fumat – NEXT STEP” (prevenirea consumului produselor noi din tutun și nicotină); „ANTIDOT: dezvoltarea abilităților tinerei generații în prevenirea intoxicațiilor cu substanțe chimice” (intoxicațiilor cauzate de consumul de substanțe chimice); prevenirea traumatismelor și siguranța copiilor în trafic (regulile de circulație și obligațiile pietonilor, în special la traversarea străzii), etc.
- instruirea a 150 de profesori și experți din toată țara privind dezvoltarea documentelor curriculare din învățământul general pentru integrarea Noii Educații „Educație pentru sănătate și starea de bine” în disciplinele obligatorii și expertizarea matricelor de inserție a disciplinelor, elaborate de experți.

CEMF ”Raisa Pacalo” a organizat mai multe evenimente focusate pe promovarea sănătății în mediul școlar:

- Flashmob în parteneriat cu Unitatea de Coordonare a Screeningului de Col Uterin al IMSP Institutul Mamei și Copilului și Compania Gedeon Richter, cu genericul: „Păstrează sănătatea și fă testul citologic”, desfășurat la Aeroportul Internațional Chișinău „E. Doga” - 12.02.2025
- Lecții de informare cu subiectul „Împreună pentru sănătate! Vaccinează-te! Testează-te!” pentru elevii din Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale - 23.01.2025
- Activitate de educație pentru sănătate „Corpul meu - sănătatea mea: reguli de igienă pentru adolescente”, desfășurată în IP Liceul Teoretic „Ruseștii Noi” - 10.03.2025
- Activitate de informare „Femeia informată, femeia protejată - prevenirea sarcinii neplanificate”, în incinta IMSP SCM „Gh. Paladi” și IMSP Institutul de Medicină Urgentă - 07.03.2025
- în cadrul proiectului „Salvatori pentru o clipă, eroi pentru o viață” au fost organizate instruirii de acordare a primului ajutor pre-medical/bazal pentru elevii claselor gimnaziale și liceale din instituții publice de învățământ: IP Liceul Teoretic „Lucian Blaga” (Chișinău), IP Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” (Călărași), IP Gimnaziul Rezina, IP Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” (Sipotenii, Călărași) - Decembrie 2025
- Flashmob tematic „Diabetul la toate etapele vieții” - 14.11.2025

Au fost desfășurate activități de informare și sensibilizare privind riscurile consumului de tutun și nicotină în peste 25 de școli din rețeaua școlilor care promovează sănătatea, parte a proiectului „Nu te lăsa aburit(ă)!” adresate elevilor din clasele VXII. Iar, 5 școli din cadrul rețelei au fost selectate pentru pilotarea Regulamentului privind instituțiile de învățământ fără tutun și nicotină, iar evaluarea rezultatelor pilotului este planificată pentru anul 2026.

MEC permanent asigură consolidarea parteneriatelor cu autoritățile publice, agențiile internaționale și instituțiile societății civile și fortificarea mecanismelor de colaborare intersectorială, în vederea promovării sănătății în mediul școlar, formarea comportamentelor sănătoase și dezvoltarea valorilor personale ale elevilor referitoare la protecția propriei stări de sănătate, precum și a celor din jur. Astfel, 79 de instituții de învățământ gimnazial și liceal au statut de Școală care promovează sănătatea: 22 de școli au aderat la rețea în anul 2019, 20 de școli – în anul 2021 și 37 – în anul 2023.

Instituțiile de învățământ continuă implementarea platformei educaționale “Patrula Imunitară”, prin desfășurarea activităților de informare, educare și promovare a sănătății, în baza inițiativei educaționale demarate în anul 2023, în parteneriat cu MS, USMF „Nicolae Testemițanu” și OMS, cu implicarea cadrelor didactice, a studenților-rezidenți ai USMF „Nicolae Testemițanu” și a elevilor din clasele a VI-a și a VII-a (Ordinul MEC nr.373 din 11.04.2023).

În anul 2025, componenta extrașcolară a fost extinsă prin elaborarea Curriculumului EduLIFE – Educație pentru viață, destinat elevilor claselor a V-a – a VII-a și a Suportului didactic pentru implementarea Curriculumului EduLIFE. Ambele documente fac parte din angajamente stabilite

în Memorandumul de Înțelegere între UNFPA și MEC, pentru perioada 2023 – 2027, semnat la 27.03.2023.

În anul 2025, a continuat implementarea Programului „Școala EduLIFE”, focusat pe dezvoltarea rețelei de Școli Model - instituții de învățământ profesional tehnic, din care fac parte 90 de instituții de învățământ profesional tehnic. Programul derulează la inițiativa UNFPA, în parteneriat cu MEC, Centrul Media pentru Tineri și platforma Suntparinte.md. Pe parcursul anului educatorii rețelei au organizat peste 370 de activități, inclusiv dezbateri, jocuri de societate, campanii de informare, quizuri, etc, pentru semenii lor din instituțiile de învățământ profesional tehnic și pentru tinerii din Centrele de tineret, gimnazii, licee, etc. Rețeaua EduLIFE a organizat și desfășurat câteva campanii naționale de promovare a combaterii violenței în bază de gen, siguranța și solidaritatea cu victimele violenței sexuale și de protest față de comportamentele abuzive în cadrul Denim Day. Astfel, peste 15000 de tineri sunt pregătiți să abordeze diverse subiecte pe dimensiunile sănătății, cum ar fi: contracepția, violență în bază de gen, relațiile în cuplu, evitarea comportamentelor riscante, sănătatea mintală, riscurile online, etc. În ianuarie 2025, aceștia au participat la un atelier de instruire dedicat violenței bazate pe gen în mediul digital, integrând ulterior tema în activitățile non-formale pe care le desfășoară cu semenii lor.

IMSPD „Serviciul medical al MAI” a implementat activități de promovare a sănătății la locul de muncă, adaptate specificului activităților instituționale. Au fost desfășurate campanii interne de informare și educație pentru sănătate, orientate spre reducerea factorilor de risc, și promovarea unui stil de viață sănătos.

Obiectivul general 1.3. Consolidarea sistemului de supraveghere în sănătate publică și creșterea potențialului de răspuns la urgențele de sănătate publică.

1.3.1. Creșterea nivelului de reziliență și scalabilitate a sistemului de sănătate privind prevenirea, pregătirea și răspunsul la urgențele de sănătate publică, la dezastre naturale și crize umanitare, inclusiv adaptarea la schimbările climatice

În contextul fortificării nivelului de reziliență și scalabilitate a sistemului de sănătate privind prevenirea, pregătirea și răspunsul la urgențele de sănătate publică și crize, cadrul normativ a fost dezvoltat, inclusiv transpunerea actelor UE, după cum urmează:

- aprobat Ordinul MS nr.1235 din 30.12.2025 cu privire la organizarea, monitorizarea, achiziția și distribuția contramăsurilor medicale în situații de criză în cazul unei urgențe de sănătate publică pentru transpunerea Regulamentului (UE) 2022/2372;
- elaborat Proiectul Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale pentru anii 2026-2030, autor Ministerul Mediului;
- aprobat Planul de pregătire și răspuns la accidente nucleare sau radiologice, autor Ministerul Afacerilor Interne, [HG nr. 10/2025](#);
- elaborat proiectul Planului național de prevenire, pregătire și răspuns a sistemului medical în situații de criză și urgențe de sănătate publică pentru anii 2026-2030;
- elaborat proiectul Planului de contingență al sectorului de sănătate privind răspunsul medical la urgențe nucleare și radiologice în Republica Moldova;
- elaborat proiectul Planului de contingență al sectorului de sănătate privind răspunsul medical la urgențe chimice în Republica Moldova;

Au fost întreprinse multiple acțiuni menite să sporească reziliența și capacitatea de răspuns a sistemului de sănătate la urgențele de sănătate publică, dezastrele naturale, crizele umanitare și la schimbările climatice.

Au fost organizate și desfășurate numeroase exerciții și sesiuni de instruire, vizând scenariile CBRN, incidente biologice, urgențe radiologice și crize de sănătate publică, după cum urmează:

- Exercițiul de cartografiere a accesului la contramăsuri medicale „Access to Medical Countermeasures”, desfășurat în cadrul Rețelei Pan-Europene pentru Controlul Bolilor;
- Participarea la activitatea „Infodemic management during outbreaks”, Tunisia (18-22.02.2025);
- Exercițiul de comandă și simulare asistată de calculator privind acțiunile de răspuns la situații excepționale și de urgență „Resolute Savior 25”, organizat de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (10-14.03.2025);
- Sesiunea de simulare a proceselor penale privind infracțiunile legate de substanțe chimice, biologice, radiologice și nucleare, organizată de Institutul Național al Justiției și UNICRI, continuare a proiectului-pilot finanțat de Comisia Europeană în cadrul Inițiativei UE CBRN CoE;
- Instruire în domeniul transportării substanțelor infecțioase, organizate conform standardelor IATA (26-09.05.2025);
- Webinare EIOS (Epidemic Intelligence from Open Sources) dedicate supravegherii epidemiologice bazate pe surse deschise;
- Vizita de studiu TAIEX privind practicile, cadrul legislativ și organizarea serviciilor de sănătate publică la punctele de trecere a frontierei (20-21.03.2025);
- Webinarul „Mass Casualty Management and Emergency Preparedness”, organizat de Centrul Medical Tel Aviv ICHILOV (31.03.2025);
- Simularea de proces penal Mock Trial, desfășurată în perioada 1–3 aprilie 2025 la Institutul Național al Justiției;
- Atelierul „Inteligența epidemică și evaluarea rapidă a riscurilor” (08-10.04.2025);
- Webinarul Robert Koch Colloquium 2025 „Empowering Public Health: From Data to Global Health” (19-20.05.2025);
- Atelierul pentru elaborarea Programului de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2026–2030 (12.06.2025);
- Exercițiile de pregătire practică privind protecția civilă în mun. Chișinău pentru anul 2025 (08-16.05.2025);
- Atelierul „Proiect 100. Consolidarea măsurilor de biosecuritate și biosiguranță a personalului din prima linie în regiunea Sud-Est și Estul Europei” (03-06.06.2025);
- Cursul de formare OMS privind gestionarea exercițiilor de simulare (17-19.06.2025);
- Atelierul: „Pregătire și reziliență pentru amenințări emergente” (16.07.2025);
- Webinarul OMS Europa privind actualizările referitoare la virusul Dengue și virusul West Nile (17.07.2025);
- Programul ECDC Instruire în pregătire și răspuns (19.09.2025 – 21.01.2026);
- Atelierul privind pregătirea și răspunsul la amenințările chimice (15-17.10.2025);
- Exercițiul internațional Border Shield 2025, Unghești (30.09.-02.10.2025);
- Atelierul privind pregătirea și răspunsul la amenințările de etiologie biologică (21.23.10.2025);
- Seminarul privind implementarea Directivei SEVESO¹, (25.11.2025);
- Atelierul ECDC privind consolidarea pregătirii și răspunsului în crize umanitare, Cairo, 16–18 decembrie 2025;
- Cursul de instruire „Exercițiu de simulare și analiză post acțiune” organizat de către ECDC în Stockholm, Suedia în perioada 10-12 iunie 2025;

¹ Directiva SEVESO este actul-cheie al Uniunii Europene care reglementează managementul riscurilor asociate activităților industriale ce utilizează sau stochează cantități mari de substanțe periculoase. Scopul este prevenirea accidentelor majore (precum cel din 1976 din Seveso, Italia) și limitarea consecințelor acestora asupra sănătății umane și a mediului.

- Atelierul: „Metode și instrumente pentru sănătate publică bazate pe dovezi” organizat de către ECDC în Stockholm, Suedia în perioada 16-19 iunie 2025;
- Webinarul: „Aplicarea Abordării 7-1-7 Consolidarea promptitudinii în detectarea și răspunsul la focare” (15.07.2025);
- Webinarul ”Prezentare generală a proiectului de teren FETP 1: Investigație privind bruceloza în contextul abordării „One Health””, Armenia (22.07.2025);
- Atelierul ”Planul național de pregătire și răspuns la pandemia cauzată de agenți patogeni respiratori cu potențial pandemic în Republica Moldova” (17.07.2025);
- Atelierul ”Aplicarea instrumentului Evaluării Comune Externe JEE”, 17-18 septembrie 2025;
- Atelierul ”Implementarea Convenției Armelor Biologice (BWC) în Republica Moldova” (03-04.09.2025);
- Atelierul hibrid multinațional „Consolidarea capacităților Ucrainei de gestionare a frontierelor și anticorupție pentru prevenirea criminalității transfrontaliere și combaterea corupției în context de urgență” (28-29.10.2025);
- Antrenamentul RNOCL-2025, cu tema „Algoritmul de acțiune al laboratoarelor rețelei naționale de observare și control de laborator la depistarea substanțelor radioactive, chimice și bacteriologice în mediul înconjurător” (15-17.10.2025);
- Cursul de instruire în domeniul securității aeronautice la centrul de instruire ÎS Aeroportul Internațional Chișinău (28.10.2025);
- Exercițiul regional de simulare privind eliberarea intenționată de substanțe biologice cu risc ridicat, Copenhaga, Danemarca, 11-12 noiembrie 2025;
- Webinarul „Programul de instruire și exerciții HERA pentru gestionarea contramăsurilor medicale” (14.11.2025);
- Exercițiul de simulare: „Evaluarea și detectarea comună a evenimentelor (JADE)”, destinat punctelor focale naționale RSI din Regiunea Europeană a OMS, pentru a practica evaluarea, notificarea și raportarea evenimentelor de sănătate publică și comunicarea cu punctele de contact RSI din Biroul Regional al OMS (26.11.2025);
- Atelierul „Pregătire și răspuns privind exploziile necontrolate la depozitele de muniții”, în cadrul Ministerului Apărării, organizat de partenerii internaționali GICHD - AMAT (1-5 decembrie 2025);
- Webinarul „Exercițiu de simulare, operațiunea Vector. Cold debrief”. ECDC, Stockholm, Suedia (12 decembrie 2025);
- Atelierul de validare a rezultatelor Evaluării Comune Externe și SPAR (11-12 decembrie 2025);
- Atelierul internațional „Advanced Technologies and Mobile Laboratories for Countering Chemical Threats”, Split, Croația (02-06.11.2025);
- Atelierul dedicat procesului de implementare a Strategiei Securității Naționale, organizat de către Consiliul Național de Securitate al Republicii Moldova (27-28.11.2025);
- Exercițiul de simulare privind focarele de boli alimentare, organizat de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (04-05.12.2025);
- Exercițiul național de masă ([Table Top Exercise – TTX](#)) privind pregătirea și răspunsul sistemului medical la urgențe chimice în Republica Moldova (23.12.2025).

Au fost oferite programe de formare în acordarea primului ajutor pentru peste 550 de respondenți de primă linie, inclusiv reprezentanți ai poliției, poliției de frontieră, pompierilor și personalului de siguranță publică, consolidând capacitatea de reacție rapidă în situații de urgență și incidente cu multiple victime.

Au fost consolidate capacitățile naționale de planificare, desfășurare și evaluare a exercițiilor de simulare, prin instruirea a peste 30 de formatori din sectoarele sănătate, urgențe, siguranță alimentară, mediu și interne și elaborate planurile de contingență pentru urgențe chimice și pandemice.

Cu suportul OMS a fost revizuit Planul Național de Prevenire, Pregătire și Răspuns la Urgențe de Sănătate Publică pentru perioada 2025–2030, consolidând capacitatea sistemului național de a evalua, îmbunătăți și adapta nivelul de pregătire și răspuns la urgențe de sănătate publică. La fel, a fost acordat suport la elaborarea și actualizarea planurilor naționale de răspuns la urgențele chimice și radiologice, în conformitate cu cadrul legislativ al Republicii Moldova și cu standardele internaționale, și la elaborarea Planului național de pregătire și răspuns la pandemia cauzată de agenți patogeni respiratori cu potențial pandemic în Republica Moldova.

Au fost evaluate capacitățile de pregătire pentru urgențe de sănătate publică ale 10 Centre de Sănătate Publică, fiind generate date pentru intervenții ținute de consolidare. În paralel, au fost realizate simulări de amploare pentru incidente cu multiple victime în trei spitale regionale din Ungheni, Orhei și Cahul, antrenând circa 90 de reprezentanți ai personalului și identificând lacune critice pentru îmbunătățirea capacității de flux și coordonare.

A fost elaborat planul de continuitate a serviciilor de sănătate pentru aproximativ 365.000 de locuitori din regiunea transnistreană în scenariile de criză energetică, (Ordinului Ministerului Sănătății nr. 125/2025). În același context, a fost realizat exercițiul intersectorial desfășurat în cadrul Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator (RNCOL) de testare a capacităților națională de detectare și răspuns la contaminarea mediului cu agenți radioactivi, toxici și biologici, reunind instituții din sănătate publică, servicii de urgență și agenții de mediu.

În perioada mai–iunie 2025, au fost evaluate Centrele de Sănătate Publică prin aplicarea instrumentului de autoevaluare a pregătirii și răspunsului pentru situații de urgență în șapte domenii-cheie de sănătate publică (HEPSA) al ECDC și recomandările OMS. Rezultatele evaluării a identificat punctele forte, lacunele, nevoile și recomandările pentru un răspuns mai rapid și mai eficient la urgențele de sănătate publică la nivel local, regional și național referitor la resursele umane, logistice și tehnice, infrastructura și colaborarea interinstituțională.

IMSPD „Serviciul medical al MAI” a asigurat implementarea măsurilor de pregătire și răspuns la urgențe de sănătate publică în cadrul instituțiilor subordonate. Au fost consolidate capacitățile de intervenție în situații epidemiologice, inclusiv prin organizarea triajului, izolării și monitorizării cazurilor. De asemenea, IMSPD „Serviciul medical al MAI” a participat la completarea chestionarului național de autoevaluare privind implementarea Regulamentului sanitar internațional, în cadrul căruia au fost reflectate aspecte ce țin de gestionarea substanțelor chimice, precum și de prevenirea și gestionarea riscurilor radiologice și nucleare.

Ministerului Mediului a continuat efortul de consolidare a cadrului strategic, instituțional și operațional în vederea creșterii rezilienței la schimbările climatice și a capacității de prevenire și răspuns la situații de urgență, inclusiv dezastre naturale și riscuri climatice, cu impact direct asupra sănătății populației.

În acest sens, sunt implementate următoarele documente strategice, care asigură un cadru coerent de intervenție și planificare pe termen mediu și lung și stabilesc direcțiile prioritare pentru reducerea vulnerabilităților climatice și integrarea măsurilor de adaptare în toate sectoarele relevante: Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030, Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030, Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024–2030, Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice.

În 2025, a fost inițiat elaborarea Programului național de reducere a riscurilor de dezastre naturale până în anul 2030, document ce are drept scop implementarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024–2030.

De asemenea, este consolidată cooperarea interinstituțională în baza grupurilor de lucru sectoriale cu autoritățile din domeniul sănătății, situațiilor de urgență și administrației publice locale, în vederea asigurării unui răspuns coordonat la riscurile climatice și de mediu, inclusiv prin schimbul de date și elaborarea planurilor comune de intervenție, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 425/2024 privind organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice.

În vederea reducerii vulnerabilităților climatice, sunt implementate măsuri concrete de adaptare stabilite în Programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 (HG nr. 55/2023), care contribuie la creșterea rezilienței ecosistemelor și la diminuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice, precum seceta și eroziunea solului.

Sunt realizate lucrări de protecție împotriva inundațiilor și intervenții asupra infrastructurii hidrotehnice, precum și măsuri de gestionare a secetei, care contribuie la reducerea vulnerabilității comunităților și la protecția sănătății populației în contextul fenomenelor extreme.

Cu sprijinul PNUD Moldova, au fost instalate 5 stații meteorologice și 10 stații hidrologice, ce asigură colectarea automată și în timp real a datelor hidrometeorologice, îmbunătățirea prognozelor și dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie privind fenomenele extreme, precum inundațiile și seceta.

În același context, Serviciul Hidrometeorologic de Stat emite avertizări privind fenomenele meteorologice periculoase (caniculă, precipitații intense etc.) și furnizarea informațiilor operative autorităților din domeniul sănătății publice și protecției civile, ce sprijină prevenirea și reducerea impactului acestor fenomene asupra sănătății populației. Sunt dezvoltate și integrate serviciile climatice și produsele agrometeorologice în planificarea măsurilor de adaptare și creștere a rezilienței sectoriale. Au continuat realizarea activităților aferente modernizării serviciilor hidrometeorologice, inclusiv prin digitalizarea proceselor și dezvoltarea sistemelor integrate de monitorizare și avertizare timpurie, ce contribuie la consolidarea capacităților de prevenire, pregătire și răspuns la situații de urgență, inclusiv cu impact asupra sănătății publice.

În contextul realizării ODD 13 „Acțiune climatică”, a fost semnat Acordul de finanțare cu Banca Mondială pentru implementarea proiectului „Pregătirea și reducerea riscurilor de dezastre în Moldova”, ratificat prin Legea nr. 67/2025.

1.3.2. Fortificarea sistemului de supraveghere a bolilor transmisibile, inclusiv cu potențial pandemic, și consolidarea capacităților naționale în scopul implementării Regulamentului Sanitar Internațional

În scopul fortificării capacităților specialiștilor din sănătatea publică în supravegherea epidemiologică și aplicarea măsurilor de sănătate publică în hepatitele virale B, C și D, inclusiv a specialiștilor implicați în notificarea, raportarea și colectarea datelor epidemiologice pentru cazurile noi de hepatite virale în ”Modulul hepatite” și ”Modulul HIV” ale SI SBTESP, au fost realizate două serii de ateliere de lucru de câte o zi (Dispozițiile Ministerului Sănătății nr. 289-d din 07 iunie 2025 și nr. 490-d din 25 septembrie 2025) la care au participat în total 208 medici specialiștii infecționiști din IMSP și epidemiologii din Direcțiile CSP teritoriale. A fost elaborată și este aplicată Instrucțiunea cu privire la notificarea, raportarea și colectarea datelor epidemiologice a cazului de infecție HIV și/sau cazului de boală SIDA în ”Modulul HIV” și a cazului de hepatită virală în ”Modulul hepatite virale” din SI SBTESP”.

De asemenea, a fost instituit grupul de lucru pentru elaborarea proiectului Planului național de pregătire și răspuns la pandemia cauzată de agenți patogeni respiratori cu potențial pandemic în Republica Moldova (Dispoziția MS nr. 325 din 26.06.2025) și desfășurat atelierul de lucru pentru

elaborarea planului (Dispoziției MS nr.150-5 din 04.07.2025). Au fost aprobate: Regulamentul cu privire la supravegherea epidemiologică, a gripei sezoniere, a infecțiilor acute ale căilor respiratorii superioare (IACRS), a infecțiilor respiratorii acute severe (SARI) și COVID-19, Regulamentul privind prelevarea, transportarea, păstrarea și investigarea probelor biologice la prezența virusurilor gripale, non-gripale și SARS-CoV-2, Formularul de raportare a cazurilor, Buletinul de însoțire pentru probele biologice și Raportul de analiză a probei biologice ([Ordinului MS nr. 897 din 08.10.2025](#))

În scopul consolidării sistemului de supraveghere epidemiologică a gripei, infecțiilor acute ale căilor respiratorii superioare (IACRS) și a infecției COVID-19 în timp real și spațiu geografic au fost efectuate vizite de supervizare și suport pentru realizarea notificării cazurilor de infecții respiratorii în SI SBTESP (Dispoziției MS nr. 650-d din 19.12.2025).

Au fost completate rapoartele de autoevaluare SPAR, raportul național privind implementarea RSI 2005 și raportul de Evaluare Externă Comună (JEE), transmise către OMS și Ministerul Sănătății.

În contextul procesului de aderare a țării la UE, au fost transpuse următoarele Regulamente UE:

- Regulamentul (UE) 2023/1808, Ordinul MS nr. 741 din 22.08.2025 privind furnizarea informațiilor referitoare la planificarea prevenirii, pregătirii și răspunsului în caz de amenințări transfrontaliere grave la adresa sănătății.
- Regulamentul (UE) 2024/1232 al Comisiei din 5 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2022/2371, Ordinul MS nr. 770 din 02.09.2025 cu privire la aplicarea procedurii de evaluare a planului național de prevenire, pregătire și răspuns în urgențe de sănătate publică.
- Regulamentul (UE) 2022/2372, Ordinul MS nr. 1235 din 30 decembrie 2025 cu privire la organizarea, monitorizarea, achiziția și distribuția contramăsurilor medicale în situații de criză în cazul unei urgențe de sănătate publică, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 62-64 (10237-10239) din 29.01.2026.

Peste 140 de specialiști din structurile de frontieră și sănătate publică au fost instruiți pe subiecte privind amenințările transfrontaliere în conformitate cu RSI (2005) și formarea a 12 specialiști de laborator în transportul conform IATA/ICAO al probelor biologice.

Au fost consolidate capacitățile tehnice ale laboratoarelor ANSP prin dotarea cu echipamente IT de înaltă performanță pentru procesarea datelor și raportarea în rețelele internaționale de supraveghere epidemiologică.

Specialiștii IMSPD „Serviciul medical al MAI” din domeniu au participat la instruiți cu privire la gestionarea situațiilor cu potențial impact asupra sănătății, la instruiți cu privire la punerea în aplicare a RSI 2005 la nivelul punctelor de intrare, precum și au participat la Misiunea de Evaluare Externă Comună a capacităților naționale în contextul implementării RSI 2005.

IMSPD „Serviciul medical al MAI” a asigurat supravegherea bolilor transmisibile prin monitorizarea continuă a morbidității și raportarea cazurilor prin sistemele informaționale naționale (SIA SBTESB și RENV). Au fost aplicate măsuri de prevenire și control în focare, inclusiv în colectivitățile cu regim special, ce a contribuit la limitarea răspândirii infecțiilor.

1.3.3. Dezvoltarea sistemului național de supraveghere, monitorizare și evaluare a bolilor netransmisibile și a factorilor de risc comportamentali (de nutriție și activitate fizică, consum de tutun și alcool)

Activitățile de supraveghere, monitorizare și evaluare a BNT prioritare și a factorilor de risc modificabili se efectuează conform prevederilor Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (art.50) și a Hotărârii Guvernului nr.129/2023 cu privire la aprobarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027.

Monitorizarea și evaluarea sănătății populației determinate de BNT prioritare (bolile cardiovasculare, cancer, bolile digestive cronice, diabet, bolile respiratorii cronice) are loc în baza datelor statistice din surse oficiale, inclusiv date privind indicatorii de sănătate (mortalitate și morbiditate) publicate în Anuarele statistice ale sistemului de sănătate, elaborate de ANSP, datele produse de BNS și datele statistice din bazele de date ale OMS pentru Europa. Anual se efectuează analiza indicatorilor statistici, evaluarea tendințelor în timp și comparabile la nivel național și regional, și elaborarea și publicarea materialului informativ. Începând cu anul 2019, la nivel de unitate administrativ teritorială au fost elaborate și sunt în proces de actualizare Profilurile de Sănătate a populației, care reprezintă un instrument bazat pe evidențe statistice (42 de indicatori) privind sănătatea și bunăstarea populației, pentru evaluarea stării de sănătate a populației la nivel teritorial. Concomitent, sunt în supraveghere permanentă cele nouă ținte naționale și 25 de indicatori de monitorizare a BNT, aliniate la Cadrul Global de Monitorizare a OMS și ODD privind BNT.

Pe dimensiunea de sănătate mintală au fost consolidate mecanismele de evidență și raportare, care asigură crearea unui sistem de servicii de sănătate mintală structurat și fundamentat pe indicatori statistici standardizați. A fost aprobat [Ordinul MS nr. 1217/2025 Cu privire la aprobarea setului de indicatori statistici de monitorizare în domeniul sănătății mintale](#), care stabilește lista indicatorilor pentru monitorizarea stării de sănătate mintală a populației și a activității prestatorilor de servicii de sănătate mintală, destinat instituțiilor medico-sanitare publice, prestatorilor departamentali și privați.

1.3.4. Dezvoltarea și aplicarea unui mecanism robust de monitorizare a factorilor de risc din mediul înconjurător, ocupațional și de trai în scopul protecției sănătății populației și dezvoltării capacităților de răspuns privind urgențele chimice, biologice, radiologice și nucleare

Direcțiile responsabile pentru managementul urgențelor de sănătate publică și supravegherea sănătății în relație cu mediul din cadrul ANSP asigură monitorizarea factorilor de risc din mediul înconjurător, ocupațional și de trai, prin aplicarea procedurilor operaționale standard (POS:ANSP-01-1 și POS:ANSP-01-3), inclusiv colectarea sistematică a informațiilor din surse deschise, verificarea rapidă a semnalelor, evaluarea riscului și informarea operativă a factorilor de decizie. Pentru monitorizare se utilizează platforma OMS EIOS (Epidemic Intelligence from Open Sources), care permite identificarea timpurie a amenințărilor emergente. Zilnic sunt scanarea multiple fluxuri tematice privind pericole biologice, boli transmisibile, zoonoze, IAAM, RAM, precum și riscuri chimice și radiologice. Se monitorizează și impactul factorilor de mediu, inclusiv schimbările climatice, evenimentele din țările vecine și informațiile din mass-media locală. Fiecare semnal este evaluat rapid conform criteriilor standardizate, și în funcție de rezultat este monitorizat, raportat sau transmis operativ pentru inițierea măsurilor de răspuns.

Cu suportul OMS a fost dezvoltat setul de indicatori de monitorizare a facilităților sanitare în gospodărie (SMOSS).

Agenția de Mediu a realizat monitorizarea zilnică a calității aerului atmosferic la cele 6 posturi staționare din mun. Chișinău, pentru 8 indicatori, fiind colectate și analizate 24 954 de probe de aer atmosferic. În urma integrării datelor, au fost elaborate 258 de buletine și hărți zilnice privind nivelul poluării aerului, precum și prognoze ale poluării aerului atmosferic, care au fost expediate conform schemei de difuzare.

Totodată, lunar, în cadrul Laboratorului de Referință de Mediu, a fost recepționată informația privind nivelul de poluare a aerului atmosferic din mun. Tiraspol, mun. Bender și orașul Rîbnița. Pentru evaluarea și vizualizarea datelor privind calitatea aerului atmosferic, au fost elaborate și publicate zilnic, pe pagina web a [Agenției de Mediu](#), 722 de hărți referitoare la poluarea aerului în mun. Chișinău și mun. Bălți.

De asemenea, pentru mun. Chișinău și mun. Bălți au fost întocmite 980 de prognoze privind poluarea de fond a aerului atmosferic, iar pentru sursele staționare din mun. Chișinău, mun. Bălți și orașul Rezina au fost elaborate 1 437 de prognoze. Au fost expediate 66 de avertismente de pericol de gradul I, inclusiv către agenții economici din mun. Chișinău, mun. Bălți și orașul Rezina, câte 22 pentru fiecare localitate.

În ceea ce privește monitorizarea precipitațiilor atmosferice, lunar au fost colectate probe de la stațiile Chișinău, Cornești, Leova, Cahul și Bălți, și analizate 473 de probe pentru determinarea indicatorilor fizico-chimici (pH, conductivitate electrică, ioni de amoniu, sulfati, cloruri, hidrogenocarbonat), precum și pentru pregătirea analizelor privind metalele grele și poluanții organici persistenți. În cadrul Programului de Cooperare pentru Monitorizarea și Evaluarea Transportului pe Distanță Lungă a Poluanților Atmosferici în Europa (EMEP), de la stația transfrontalieră din orașul Leova au fost colectate și investigate 134 de probe de precipitații atmosferice și 365 de probe de dioxid de azot din aerul atmosferic.

În conformitate cu angajamentele Acordului de Asociere și obligațiile de transpunere a Directivei 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător, monitorizarea calității aerului atmosferic se realizează zilnic, în regim continuu, la stația automată de tip trafic din mun. Chișinău și la stația de tip rural din localitatea Mateuți, raionul Rezina. Datele validate sunt prelucrate și incluse în buletinele zilnice privind calitatea aerului.

În contextul implementării Programului de monitorizare a apelor de suprafață, Serviciul Operativ de Investigații Ecologice a prelevat și analizat, în teren, 672 de probe de apă din corpurile de apă stabilite conform Programului de monitorizare pentru anul 2025. În cadrul laboratorului au fost efectuate 25 776 de determinări pentru parametrii hidrochimici și 210 determinări pentru parametrii hidrobiologici. În vederea monitorizării apelor uzate, Laboratorul pentru calitatea apei a efectuat 140 de determinări hidrochimice, pe baza probelor colectate de la 5 stații de epurare.

În ceea ce privește monitorizarea calității solului, au fost prelevate probe de pe terenuri agricole, din preajma depozitelor de pesticide, din rezervații naturale și din sedimentele râului Prut, fiind realizate 2 016 determinări în cadrul laboratorului pentru calitatea solului.

În domeniul radiologic, au fost efectuate observații sistematice de două ori pe zi privind debitul dozei ambientale a radiației gamma, la 7 stații manuale, iar la 3 stații monitorizarea s-a realizat în regim continuu. Valorile înregistrate s-au încadrat în limitele admisibile, iar informațiile sunt actualizate zilnic pe pagina web a Agenției de mediu și transmise autorităților competente. Datele obținute sunt utilizate pentru evaluarea calității mediului și pentru elaborarea buletinelor lunare și a raportului anual privind radioactivitatea mediului.

În contextul fortificării capacităților de prevenire și răspuns ale țării la urgențele chimice, biologice și radiologice, în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele asumate de Republica Moldova, a fost aprobat Programul de neproliferare a armelor de distrugere în masă și de reducere a riscurilor provenite de la amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare pentru anii 2025–2029 ([HG nr. 333/2025](#)), care stabilește cadrul strategic și interinstituțional pentru gestionarea riscurilor majore de tip CBRN.

Totodată, este în curs de implementare Programul de management durabil al substanțelor chimice pentru anii 2023–2030 ([HG nr. 816/2023](#)) și Planul național privind poluanții organici persistenți, care vizează reducerea utilizării și eliminarea substanțelor periculoase din mediul înconjurător.

De asemenea, au fost consolidate reglementările privind controlul exportului și importului de produse chimice periculoase ([HG nr. 537/2025](#)), fapt ce contribuie la întărirea mecanismelor de supraveghere a circulației substanțelor cu risc sporit și la prevenirea utilizării necorespunzătoare a acestora. A fost aprobată reglementarea tehnică privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase în echipamentele electrice și electronice ([HG nr. 643/2025](#)), în conformitate cu directivele Uniunii Europene.

A fost adoptată Legea privind utilizarea în condiții de izolare a microorganismelor modificate genetic ([Legea nr. 199/2025](#)), fapt ce contribuie la consolidarea biosecurității și la controlul riscurilor biologice.

În domeniul calității aerului, a fost inițiat procesul de dezvoltare a instrumentelor instituționale și normative necesare alinierii la standardele Uniunii Europene, inclusiv de pregătire pentru instalarea a 10 stații automate de monitorizare în aglomerările urbane cu risc sporit de poluare.

Complementar, au fost aprobate reglementări privind generatoarele de aerosoli ([HG nr. 299/2025](#)), monitorizarea și gestionarea calității aerului atmosferic, precum și metodologia de elaborare a planurilor privind calitatea aerului ([HG nr. 63/2025](#)). Aceste măsuri contribuie la dezvoltarea unui sistem mai eficient de supraveghere a poluării atmosferice, la îmbunătățirea proceselor de raportare și la fundamentarea intervențiilor pentru reducerea emisiilor și protecția sănătății populației.

În vederea dezvoltării sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor, continuă implementarea Proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”. În trei regiuni de management al deșeurilor (RMD 1, RMD 5 și RMD 8), activitățile sunt mai avansate. Dezvoltarea acestei infrastructuri contribuie la reducerea poluării mediului, la creșterea ratei de reciclare și la îmbunătățirea condițiilor de sănătate publică.

1.3.5. Fortificarea capacităților naționale de cercetare, monitorizare, analiză și utilizare a datelor și evidențelor de sănătate publică, prin utilizarea sistemelor digitale, integrate și interoperabile

În vederea fortificării capacităților naționale de cercetare, monitorizare, analiză și utilizare a datelor de sănătate publică, eforturile instituționale s-au orientat către dezvoltarea și modernizarea sistemelor digitale integrate și interoperabile, inclusiv realizate următoarele acțiuni cheie:

- a) reingineria și pilotarea SI ERUSS (Ordinul MS nr.69 din 27.01.2023; Ordinul MS nr. 848 din 01.10.2025);
- d) asigură implementarea Sistemului informațional e-Constatare Medicală Naștere și Deces (e-CMND).

La fel, în procesul de utilizare a datelor și evidențelor de sănătate publică, se utilizează Event Information Site for IHR National Focal Points – platformă securizată de partajare a informațiilor privind evenimentele relevante pentru aplicarea RSI, dedicată Punctelor Naționale de Contact.

A fost elaborată Foia de parcurs pentru interconectarea sistemelor de supraveghere a sănătății publice (anii 2026–2027), care asigură modernizarea supravegherii naționale, depășirea barierelor tehnice și asigurarea interoperabilității între sistemele informaționale din sănătate și sistemele de referință din domeniile mediului și agriculturii, în conformitate cu abordarea „One Health”.

A fost lansat unui nou modul Sistem de informații geografice (GIS) în cadrul Sistemului de Supraveghere în Sănătate Publică (SBTESP), permițând vizualizarea în timp real a bolilor transmisibile și a amenințărilor de sănătate publică, prin implementarea unui ArcGIS Dashboard pentru cartografiere geospațială în timp real.

Secțiunea 2: Servicii medicale integrate și de calitate pentru fiecare persoană

Obiectivul general 2.1. Asigurarea accesibilității și continuității serviciilor medicale integrate centrate pe persoană, la toate nivelurile sistemului de sănătate.

2.1.1 Investirea în infrastructura a două spitale regionale de referință în nordul și sudul țării, astfel ca serviciile medicale performante să fie mai incluzive

La data 08 mai 2025 a avut loc semnarea Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei privind asistența tehnică pentru realizarea proiectului privind Construcția Spitalului Regional Bălți. Ulterior a fost semnat aprobat Ordinul MS nr. 492 din 6 iunie 2025 privind semnarea și intrarea în vigoare a Acordului de grant.

La data de 8 iulie 2025 a fost semnat contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea Proiectului „Spitalele Regionale din Republica Moldova”.

Conform datelor prezentate de Ministerul Finanțelor, în bugetul de stat pentru anul 2025 pentru construcția spitalului regional din municipiul Bălți în total au fost aprobate alocații în sumă de 21.000,0 mii lei, dintre care: 1.000,0 mii lei din contul resurselor generale în calitate de contribuție a Guvernului și 20.000,0 mii lei din contul surselor externe. În procesul de modificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2025, la propunerea Ministerului Sănătății, volumul alocațiilor a fost diminuat și suma precizată a constituit 60,0 mii lei (resurse generale), dintre care au fost executate 59,9 mii lei.

2.1.2. Regionalizarea serviciilor specializate de diagnostic și tratament (accident cerebral vascular, tratamente chimio- și radioterapeutice, sindrom coronarian acut, alte servicii), raționalizarea capacității spitalelor pentru a asigura o rată optimă de utilizare a paturilor

În scopul regionalizării serviciilor specializate de diagnostic și tratament, au fost deconcentrate serviciile de chimioterapie în 5 raioane ale țării². În prima etapă, au fost create cabinete de chimioterapie în raioanele Florești, Sângerei, Briceni, Orhei și Cahul, urmează în timpul apropiat să fie deschise astfel de centre și în alte raioane.

La fel, a fost pilotată testarea HPV ca modalitate de screening și depistare a cancerului cervical.

În vederea asigurării unei organizări eficiente și raționale a asistenței medicale spitalicești, inclusiv prin ajustarea numărului de paturi, a fost aprobat [Ordinul Ministrului Sănătății nr. 886 din 07 octombrie 2025 „Cu privire la aprobarea Nomenclatorului instituțiilor medico-sanitare publice spitalicești”](#).

În cadrul misiunii imPACT, realizată cu suportul OMS și al Agenției Internaționale pentru Energie Atomică au fost analizate capacitățile și necesitățile naționale în domeniul controlului cancerului, în prevenirea, depistarea precoce, diagnosticul, tratamentul, îngrijirea paliativă, educația și formarea profesională, siguranța în radioterapie, inclusiv aspectele referitoare la dezvoltarea serviciilor medicale oncologice în teritoriu, incluse în proiectul Programului național de control al cancerului pentru anii 2026-2030.

1.4. Dezvoltarea îngrijirii integrate pentru nevoile de sănătate ale pacientului pe toată durata vieții, asigurând servicii cuprinzătoare – de la promovare și prevenire la tratament, reabilitare și îngrijiri paliative, cu accent pe serviciile deficitare în sistemul de sănătate

Au fost întreprinse mai multe acțiuni menite să consolideze capacitatea sistemului de sănătate și să îmbunătățească accesul la servicii esențiale.

² [Ordinul MS nr. 720 din 14 august 2025](#) cu privire la organizarea tratamentului chimioterapeutic în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice spitale raionale și Spitalul Clinic Bălți; [Ordinul MS nr. 825 din 23 septembrie 2025](#) cu privire la organizarea tratamentului chimioterapeutic în cadrul IMSP Spitalul Raional Florești; [Ordinul MS nr. 846 din 30 septembrie 2025](#) cu privire la organizarea tratamentului chimioterapeutic în cadrul IMSP Spitalul Raional Sângerei; [Ordinul MS nr. 954 din 23 octombrie 2025](#) cu privire la organizarea tratamentului chimioterapeutic în cadrul IMSP Spitalul Raional Orhei; [Ordinul MS nr. 885 din 07 octombrie 2025](#) cu privire la organizarea tratamentului chimioterapeutic în cadrul IMSP Spitalul Raional Briceni.

Astfel, a fost oferit suport în identificarea, planificarea și transportarea unui lot de tehnologii asistive destinate persoanelor cu dizabilități, în cadrul Centrului Republican de Reabilitare pentru Copii. Iar, pentru consolidarea capacităților de furnizare a serviciilor critice, Institutul Oncologic și Centrul Național de Transfuzie a Sângelui au fost asigurate cu dispozitive medicale pentru terapie critică, în valoare de peste 587.000 USD.

2.1.5. Organizarea prestării serviciilor medicale pentru persoane și familii cu necesități speciale și grupuri vulnerabile din comunitate, prin mecanisme de colaborare intersectorială (sănătate, social, educațional)

Au fost realizate o serie de acțiuni orientate spre consolidarea accesului echitabil la servicii medicale și integrarea grupurilor vulnerabile în sistemul de sănătate.

Au fost actualizate prognozele și a costurile serviciilor medicale destinate refugiaților, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, și estimat necesarul financiar pentru anul 2026 și susținut dialogul de politici cu toată părțile interesate privind opțiunile de finanțare și continuitatea serviciilor.

Adițional, a fost desfășurată campania de informare privind accesul la servicii medicale, adresată unui număr de peste 650 de profesioniști și 300 de refugiați din Ucraina, focusată pe consolidarea înțelegerii drepturilor și procedurilor din cadrul sistemului de sănătate.

Au fost actualizate, cu suportul OMS, și distribuite materialele informative multilingve destinate beneficiarilor de Protecție Temporară, inclusiv a broșurii „Temporary Protection – A Right to Medical Services for Refugees from Ukraine”, și a materialelor tematice referitoare la înregistrarea la medicul de familie, accesul la servicii materne și importanța vaccinării.

A fost oferit suport în elaborarea componentei de sănătate pentru Programul național de integrare etapizată a străinilor și persoanelor strămutate pentru perioada 2025–2027, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 285/2025](#), inclusiv a componentei financiare. Similar, a fost acordat suport în elaborarea componentei de sănătate pentru proiectul Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru perioada 2026–2030, dezvoltat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu suportul Agențiilor ONU.

CEMF "Raisa Pacalo" a realizat următoarele acțiuni:

- Cursul de formare continuă în domeniul reabilitării medicale a asistenților medicali și kinetoterapeuților din cadrul Serviciului Social „Echipa mobilă” (11.03 – 21.03.2025);
- Acțiune de caritate destinată copiilor de la Centrul de Plasament și Reabilitare pentru Copii din Chișinău (18.12.2025);
- „Din suflet pentru suflet”, acțiune de caritate pentru persoanele de la Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și cu dizabilități din Chișinău (01.10.2025).

Obiectivul general 2.2. Modernizarea sistemului de sănătate și îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate.

2.2.1. Implementarea proiectelor de optimizare a infrastructurii și a cheltuielilor de întreținere a edificiilor instituțiilor medico-sanitare publice și a Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, eficientizarea energetică, tehnică, utilizarea resurselor regenerabile, adaptate la schimbările climatice etc., în special pentru a le face mai incluzive

CNAM din fondul de dezvoltare și modernizare al prestatorilor publici de servicii medicale a alocat în anul 2025 de 75 618,5 mii lei pentru lucrările de reparație a edificiilor instituțiilor medico-sanitare publice, inclusiv lucrări de eficientizare energetică (reparația acoperișurilor, termoizolarea

edificiilor, schimbarea geamurilor și ușilor, modernizarea sistemelor de încălzire), după cum urmează:

- 47 081,0 mii lei pentru reparația a 24 de spitale, dintre care 1 spital municipal (Spitalul Clinic Municipal de Boli Contagioase de Copii), 2 spitale republicane (Institutul de Pneumologie „Chiril Draganiuc” și Institutul Mamei și Copilului) și 21 de spitale raionale;
- 27 131,3 mii lei pentru reparația a 48 de edificii ale prestatorilor publici ce acordă servicii de asistență medicală primară, dintre care 38 de edificii ale centrelor de sănătate sau Oficii ale Medicului de Familie din subordine, amplasate în mediul rural și 10 edificii ale centrelor de sănătate din centre raionale;
- 1 406,2 mii lei pentru reparația edificiilor a 2 prestatori publici de servicii medicale stomatologice (Policlinica Stomatologică Republicană și Centrul Stomatologic mun. Bălți).

În 2025, ANSP a finalizat lucrările de reparație capitală conform proiectelor de optimizare a infrastructurii și a cheltuielilor de întreținere a edificiilor pentru a asigura eficientizarea energetică, tehnică, utilizarea resurselor regenerabile, adaptate la schimbările climatice etc., pentru sediile a 2 CSP din mun. Cahul, mun. Bălți, laboratoarelor naționale de referință din mun. Chișinău, 3 blocuri ale sediului central din mun. Chișinău. Au fost renovate capital acoperișurile CSP din or. Taraclia, or. Basarabeasca și au fost elaborate documentația de proiect pentru reparații capitale a 3 CSP din mun. Orhei, mun. Soroca și or. Căușeni.

CEMF ”Raisa Pacalo” a realizat un Raport de audit energetic pentru edificiul din str. Butucului nr. 2, mun. Chișinău.

2.2.2. Introducerea noilor tehnici de diagnostic și tratament, modernizarea echipamentelor medicale, investiții în tehnologii medicale inovative performante

În anul 2025, CNAM din fondul de dezvoltare și modernizare al prestatorilor publici de servicii medicale pentru dotarea cu dispozitive medicale performante a 11 prestatori publici de asistență medicală primară au fost acordate 2 516,9 mii lei. Proiectele au vizat în mare parte dispozitive medicale pentru laborator, pentru fizioterapie și aparataj pentru diagnosticare.

2.2.3. Îmbunătățirea capacităților sistemului de sănătate pentru furnizarea informației, serviciilor și bunurilor privind sănătatea sexuală și reproductivă de calitate în baza respectării drepturilor omului, a centrării pe pacient și a asigurării incluziunii

În anul 2025, Ministerul Sănătății, cu suportul UNFPA, a contribuit la consolidarea capacităților instituțiilor AMP pentru furnizarea serviciilor antenatale și postnatale de calitate, prin modernizarea a 22 de cabinete ginecologice din cadrul a 11 instituții AMP contractate de CNAM. Cabinetele ginecologice au fost dotate cu seturi standardizate de echipamente și dispozitive medicale necesare pentru furnizarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă de calitate.

Totodată, au fost elaborate și aprobate următoarele Protocoale Clinice Standardizate:

- Protocolul Clinic Standardizat „Îngrijirea prenatală pentru o experiență pozitivă a sarcinii” (Ordinul Ministerului Sănătății nr. 357/2025);
- Protocolul Clinic Standardizat „Îngrijirea intrapartum pentru o experiență pozitivă a nașterii” (Ordinul Ministerului Sănătății nr. 531/2025);
- Protocolul Clinic Standardizat „Îngrijirea postnatală pentru o experiență pozitivă în perioada postpartum” (Ordinul Ministerului Sănătății nr. 635/2025).

Aceste protocoale contribuie la standardizarea serviciilor, asigurarea calității actului medical și promovarea unei abordări bazate pe respectarea drepturilor omului, siguranța pacientului și experiențe pozitive pentru femei și familii.

În vederea extinderii accesului la servicii prietenoase tinerilor, inclusiv pentru refugiații din Ucraina și comunitățile gazdă, cu suportul UNFPA și în colaborare cu CSPT Youth Clinic, a clinicilor mobile Youth Clinic a fost facilitat accesul la servicii și informare în domeniul sănătății sexuale și reproductive pentru tineri din regiunea de sud a Republicii Moldova. Au beneficiat de servicii și consiliere în domeniul sănătății sexuale și reproductive 5 047 de tineri, iar 11 331 de tineri au participat la activități de informare și educație.

De asemenea, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii în perioada 23 iunie – 12 iulie 2025 a organizat instruirii pentru consolidarea capacităților profesioniștilor de a oferi un răspuns coordonat, empatic și eficient în cazurile de abuz sexual asupra copiilor și adolescenților.

Totodată, accesul la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă a fost asigurat și pentru femeile refugiate beneficiare de protecție temporară. În anul 2025, circa 4 600 de femei refugiate au beneficiat de servicii AMP, servicii specializate de ambulatoriu au fost acordate în circa 4 800 de cazuri, iar peste 650 de cazuri de urgență spitalicească au fost gestionate în cadrul instituțiilor medicale ale sistemului național de sănătate.

CEMF "Raisa Pacalo" a organizat în perioada de referință un Quiz medical cu genericul „Cancerul de col uterin poate fi prevenit”, în cadrul Săptămânii Internaționale de prevenire a cancerului de col uterin. Totodată, comunitatea academică a Colegiului Pedagogic „Alexei Mateevici” din mun. Chișinău a realizat activități de promovare a screeningului cervical cu genericul „Împreună pentru sănătate! Vaccinează-te! Testează-te!”.

Obiectivul general 2.3. Dezvoltarea serviciilor de calitate de reabilitare, de îngrijiri pe termen lung și paliative.

2.3.1. Implementarea noilor servicii adaptate necesităților populației în etate, cu dezvoltarea asistenței calificate pentru îngrijiri la domiciliu și a serviciilor de îngrijire pe termen lung

Îngrijirile medicale la domiciliu este asistența medicală prestată la domiciliul pacientului cu maladii cronice și/sau după intervenții chirurgicale care se soldează cu o disfuncționalitate majoră și o capacitate limitată de a se deplasa la o instituție medico-sanitară. Îngrijirea medicală la domiciliu este acordată persoanelor asigurate de către lucrătorul medical cu instruire în domeniu pentru întreținerea și/sau reabilitarea sănătății și reducerea consecințelor maladiilor, în conformitate cu Standardul național de îngrijiri medicale la domiciliu, aprobat prin [Ordinul MS nr. 1225/2025](#).

Astfel, în anul 2025 CNAM a contractat servicii de îngrijiri medicale la domiciliu în valoare de 24 563,2 mii lei, cu 3 872,2 mii lei mai mult decât în anul 2024. Mijloacele alocate au fost valorificate de prestatorii de îngrijiri medicale la domiciliu prin efectuarea a 79 236 de vizite, sau cu 10 489 de vizite mai multe comparativ cu anul precedent.

MMPS, în scopul îmbunătățirii calității serviciului social și alinierii la bunele practici internaționale, Regulamentul-cadru al Serviciului de îngrijire socială la domiciliu și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 1034/2014](#) a fost modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 832/2025 pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului.

Conform informației prezentate de structurile teritoriale de asistență socială de serviciile prestate, în cadrul Serviciului de îngrijire socială la domiciliu, la situația în anul 2025 au beneficiat de servicii 15.182 de persoane, dintre care 14.862 au beneficiat de servicii gratuite și 320 de servicii contra plată. Circa 79% din beneficiari deserviți provin din zona rurală.

Au fost dezvoltate standardele privind organizarea și dotarea serviciilor de asistență socială, formate 30 de echipe mobile de asistență socială și medicală de reabilitare din cadrul serviciilor

integrate prestate de structurile teritoriale de asistență socială și actualizată curricula modulelor de reabilitare medicală la nivel universitar și post secundar.

A fost aprobată [Hotărârea Guvernului nr. 512/2025](#) cu privire la aprobarea semnării Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind cofinanțarea Proiectului „Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de reabilitare”.

2.3.2. Creșterea rolului asistenței medicale primare în cadrul serviciului de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung

Îngrijirea paliativă sunt serviciile de sănătate pentru susținerea activă și complexă a pacienților a căror boală nu mai răspunde la tratamentul curativ. Serviciile de îngrijire paliativă se oferă la cererea directă a pacientului sau la recomandarea medicului specialist, în cazul determinării stărilor terminale a maladiilor incurabile.

Principiile care au stat la baza procurării de către CNAM a serviciilor de îngrijire paliativă în anul 2025 au fost asigurarea accesului la servicii de sănătate pentru susținerea activă și complexă a pacienților cu maladii cronice în stadiul avansat și alte boli cu prognostic limitat, a căror speranță de viață este sub 12 luni.

Mijloacele financiare prevăzute și contractate pentru Serviciile de îngrijire paliativă au însumat 108 146,0 mii lei, și executate în sumă de 107 185,9 mii lei, la nivel de 99,1% în raport cu prevederile anuale, și cu 16 367,7 mii lei sau cu 18,0% mai mult față de anul 2024.

Serviciile de îngrijire paliativă sunt acordate de către prestatorii autorizați pentru prestarea serviciilor respective (instituții medico-sanitare, asociații obștești), prin intermediul echipelor mono-și/sau multidisciplinare, în conformitate cu prevederile actelor normative, în condiții de staționar și la domiciliul pacientului.

În anul 2025, pentru acordarea îngrijirilor medicale paliative la domiciliu au fost contractați 8 prestatori privați (asociații obștești), care au prestat trei tipuri de vizite, și anume: îngrijire medicală paliativă prestată de echipa mobilă interdisciplinară, îngrijire medicală paliativă prestată de medic și sau/asistentul medical și îngrijire medicală paliativă prestată de asistentul social sau psiholog. Au fost efectuate 22 661 de vizite pentru care au fost alocate mijloace financiare în sumă de 10 385,2 mii lei.

2.3.3. Asigurarea cu asistență medicală calificată a persoanelor cu boli cronice și paliativă în condiții de staționar

Conform [Protocoalelor clinice naționale](#), îngrijirile paliative sunt acordate persoanelor cu boli cronice progresive și incurabile, care necesită asistență medicală continuă, controlul durerii și suport multidisciplinar. [Standardul Național de Îngrijiri Paliative](#) reglementează organizarea și calitatea serviciilor acordate în staționar, hospice, ambulatoriu și la domiciliu.

Asigurarea cu asistență medicală calificată a persoanelor cu boli cronice și acordarea serviciilor de îngrijiri paliative în condiții de staționar reprezintă o componentă importantă a sistemului de sănătate. Serviciile sunt orientate spre susținerea pacienților cu maladii cronice avansate, incurabile sau aflate în stadii terminale, având drept scop ameliorarea durerii, îmbunătățirea calității vieții și oferirea suportului medical, psihologic și social necesar.

În contextul îngrijirilor paliative, sunt incluse bolile cronice progresive și incurabile, aflate în stadii avansate, care limitează calitatea vieții și necesită controlul durerii, tratament simptomatic și suport multidisciplinar. Acestea includ frecvent cancerul în stadii avansate, insuficiența cardiacă severă, bolile neurologice degenerative, insuficiența respiratorie cronică și alte afecțiuni terminale.

Totodată, precizăm că în anul 2025, numărul total de cazuri tratate pe paturile cronice a fost de 101.411 de cazuri, în creștere comparativ cu 96.076 de cazuri în anul 2024. Iar numărul de paturi

organizate pentru tratarea stărilor cronice în anul 2025 a fost de 4904 paturi, față de 5040 de paturi în anul 2024 (Tabelul 1.)

Tabelul 1. Numărul de cazuri trate și al paturilor cronice

<i>Profil paturi</i>	Cazuri tratate		Număr paturi	
	Anii		Anii	
	2024	2025	2024	2025
Paturi psihiatrice și pentru adicție	18439	17783	1760	1670
Paturi geriatrie	22976	24744	869	828
Paturi pentru reabilitare	45368	49414	1542	1581
Paturi pentru bolnavi paliativi	6598	7043	260	268
Paturi ftiziopneumologice	2695	2427	609	557
Total	96076	101411	5040	4904

Datele evidențiază menținerea și dezvoltarea serviciilor medicale pentru persoanele cu boli cronice și necesitățile în servicii paliative, inclusiv creșterea numărului bolnavilor tratați pe paturile paliative și de reabilitare.

De asemenea, în cazul prezenței unor condiții medicale, care poate fi soluționată doar în condiții de staționar, pacienților referiți pentru spitalizare au fost acordate și raportate 93 553 de zile-pat care au însumat 97 295,1 mii lei, înregistrând o majorare a numărului de zile-pat cu 5 259 zile comparativ cu anul 2024.

Pentru acordarea serviciilor de îngrijire paliativă în staționar au fost contractați 45 de PSM, dintre care: 5 PSM de nivel republican, 2 PSM de nivel municipal, 35 PSM de nivel raional și 3 PSM privați.

Durata maximă a internării în condiții de hospice este 60 de zile (cumulativ pe parcursul a 12 luni), cu excepția copiilor pentru care această durată poate fi mai mare.

Au fost consolidate capacitățile serviciului oncologic, inclusiv în prestarea serviciilor paliative, în cadrul atelierului dedicat nutriției oncologice pentru profesioniști, rezidenți și studenți, organizat în cadrul Congresului Național de Oncologie, și dezvoltarea competențelor de comunicare în rândul a 600 de lucrători medicali. Aceste activități au avut drept scop îmbunătățirea consilierii, a procesului de luare a deciziilor comune și a experienței pacientului în traseele oncologice.

A fost sprijinită evaluarea capacităților naționale pentru accesul la medicamente oncologice pediatrie, inclusiv prin analiza standardelor minime, definirea necesarului, revizuirea procedurilor operaționale standard și a procedurilor interne, în vederea pregătirii aderării Republicii Moldova la Platformă Globală de Acces la Medicamente pentru tratamentul Cancerului la Copii.

La fel, a fost organizat atelierul național privind neurologia și sănătatea publică și sprijinit coordonarea aliniată la IGAP, acțiuni care au condus la adoptarea unei rezoluții naționale ce stabilește prioritățile pentru îmbunătățirea monitorizării și planificării serviciilor neurologice.

2.3.4. Dezvoltarea nursingului ca parte integrată a sistemului de îngrijire a sănătății în toate unitățile sanitare, așezările comunitare și în toate formele de asistență socială

USMF „Nicolae Testemițanu” a actualizat și ajustat planul de învățământ pentru [Asistență medicală generală](#), studii superioare cu durata de 4 ani, nivelul 6 ISCED/CNC, cu implementarea în anul universitar 2025-2026 în conformitate cu prevederile Directivei 2006/36/CE actualizată prin Directiva delegată (UE) 2024/782 a Comisiei din 04.03.2024.”

Este predat începând cu anul 2024 programul de studii superioare de master [Nursing avansat](#), studii cu durata de 2 ani, nivelul 7 ISCED/CNC, pentru absolvenții programelor de studii superioare de

licență 0913.1 Asistență medicală generală, 0913.2 Moașe și pentru toate specialitățile/programele de studii, dacă titularul diplomei este și absolvent al Colegiului de medicină și este angajat în câmpul muncii în funcție de asistent medical, felcer sau moașă.

CEMF "Raisa Pacalo" a asigurat actualizarea curriculum la disciplinele nursing în conformitate cu planurile de învățământ 2024 la programele de formare profesională: 0913.1 Îngrijirea bolnavilor; 0912.1 Medicină; 0913.2 Obstetrică; 0914.1 Diagnosticare medicală și tehnici de tratament; 0916.1 Farmacie.

Obiectivul general 2.4. Asigurarea continuității prestării serviciilor esențiale în sănătate în cazul apariției urgențelor de sănătate publică.

2.4.1. Implementarea la nivel național a mecanismului de asigurare continuă a serviciilor esențiale în sănătate prin consolidarea capacităților la nivel național și instituțional de asigurare a furnizării acestor servicii în urgențe de sănătate publică

Au fost realizate mai multe acțiuni orientate spre consolidarea serviciilor de urgență și creșterea capacității de reacție a sistemului de sănătate. Astfel, a fost oferit suport tehnic pentru implementarea noului standard organizațional al Departamentelor de Urgență. De asemenea, au fost elaborate procedurile operaționale standard și mecanismele de referire pentru îngrijirea traumatologică, inclusiv a mecanismelor de triaj, a căilor de referire și a traseelor clinice.

Totodată, au fost oferite programe de formare la scară largă în domeniul urgențelor și terapiei critice, incluzând 77 de instruiri pentru 1.275 de lucrători medicali în domeniile traumatologiei, managementului căilor aeriene, ecografiei și siguranței pacientului, contribuind la creșterea capacității de reacție în linia întâi.

În cadrul ANSP, funcționează Linia Verde (080012300), gestionată de Direcția Managementul Urgențelor de Sănătate Publică, care are ca scop asigurarea comunicării eficiente și suportului informațional pentru populație în situații de urgență.

2.4.2. Instituționalizarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a necesităților de servicii esențiale, cu generarea evidențelor și colectarea datelor dezagregate, necesare pentru revizuirea și actualizarea listei serviciilor esențiale, precum și cu asigurarea continuității prestării acestora

A fost dezvoltat Ghidului metodologic cu privire la serviciile medicale esențiale în Republica Moldova și cadrul metodologic pentru definirea serviciilor esențiale, care include principiile de acordare a asistenței esențiale, definirea prestatorilor, modalitățile de furnizare a îngrijirii și inventarierea urgențelor medico-chirurgicale. La fel, a fost oferit suport în extinderea și definirea pachetului de servicii esențiale de sănătate, cunoscut sub denumirea Pachetul H3 – Servicii de sănătate prioritare pentru răspuns umanitar. Acesta reprezintă un instrument, dedicat organizării și furnizării serviciilor prioritare în context umanitar.

2.4.4. Asigurarea flexibilității prestatorilor în furnizarea serviciilor medicale prin crearea instrumentelor de răspuns la urgențe de sănătate publică, inclusiv creșterea competențelor personalului medical, gestionarea financiară sustenabilă a instituțiilor și asigurarea capacităților de prevenire și control al infecțiilor

Au fost realizate activități de consolidare a capacităților IMSP, care au inclus mentorat continuu pentru Institutul de Medicină Urgentă, instruiri multidisciplinare și simulări zilnice în zona Roșie, în vederea îmbunătățirii răspunsului clinic și a coordonării echipelor de urgență. De asemenea, a fost inițiat și susținut proiectul echipei de traumă la Spitalul Clinic Bălți, fapt ce contribuie la creșterea calității și eficienței serviciilor de urgență și la îmbunătățirea îngrijirii pacienților cu traumatisme.

Totodată, au fost instruiți managerii instituțiilor medico-sanitare de asistență medicală spitalicească, circa 100 de medici epidemiologi din instituțiile medico-sanitare publice spitalicești și din CSP privind implementarea prevederilor [Ghidului pentru prevenirea și controlul infecțiilor în instituția medico-sanitară spitalicească](#).

2.4.6. Dezvoltarea mecanismelor de intervenții intersectoriale pentru gestionarea problemelor de sănătate publică și a nevoilor grupurilor vulnerabile prin punerea în aplicare a acțiunilor care vizează, în mod special, necesitățile specifice în servicii de sănătate a acestora, printr-o mai bună coordonare între asistența medicală și serviciile de asistență socială

Cu suportul OMS, a fost îmbunătățită coordonarea inter-agenții în domeniul sănătății și nutriției, prin sprijinirea Ministerului Sănătății în asigurarea leader-shipului Grupului Inter-agenții pentru Sănătate și Nutriție, pentru menținerea serviciilor de sănătate destinate refugiaților. În același timp, au fost actualizate capitolele de sănătate din Planul de Răspuns pentru Refugiați pentru anii 2025 și 2026, incluzând prioritizarea coerentă a necesităților de sănătate ale refugiaților în contextul reducerii finanțării externe.

A fost revizuit Planul de Iarnă 2025–2026 ([Ukraine Winter Response Plan](#)), în vederea protejării accesului refugiaților la servicii esențiale în perioadele cu riscuri sezoniere crescute. A fost consolidată participarea comunitară și coeziunea socială prin activități comune de informare, consiliere în alăptare, ateliere de nutriție, art-terapie mandala și sprijin în sănătate mintală, desfășurate împreună cu Congresul Ucrainenilor din Moldova.

În același context, a fost consolidat accesul refugiaților la servicii medicale prin activități ținute de informare, dialog de politici și coordonare interinstituțională, facilitând utilizarea adecvată și în timp util a serviciilor. Totodată, a fost sprijinit dialogul intersectorial privind sustenabilitatea financiară a serviciilor destinate refugiaților, prin actualizarea necesarului bugetar pentru anul 2026 și evaluarea opțiunilor de acoperire a lacunelor de finanțare.

De asemenea, au fost instruiți peste 300 de asistenți sociali, în comun cu MMPS și ANSP, în 10 teritorii, privind beneficiile imunizării, inclusiv în comunitățile în care se află persoane refugiate. În paralel, au fost instruiți în reabilitare medicală kinezioterapeuții membri ai 30 de echipe teritoriale mobile de asistență socială și medicală, formate în cadrul serviciului de asistență socială teritorială prin reforma RESTART.

Obiectivul general 2.5. Îmbunătățirea managementului calității serviciilor de sănătate, al siguranței pacientului și a lucrătorului medical.

2.5.1. Implementarea sistemului de management al calității în sănătate, al siguranței pacientului și a lucrătorului medical în unitățile medico-sanitare în conformitate cu normele naționale aliniate la bunele practici internaționale

În anul 2025, a fost elaborat și aprobat [Planul de acțiuni privind siguranța pacientului pentru anii 2026–2030, Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1115 din 05 decembrie 2025](#) care stabilește un cadru strategic pentru consolidarea culturii siguranței în sistemul de sănătate.

Planul include un set complex de măsuri orientate spre prevenirea evenimentelor adverse, consolidarea practicilor de prevenire și control al infecțiilor, reducerea riscurilor asociate asistenței medicale, precum și protecția lucrătorilor medicali. Totodată, acesta promovează standardizarea proceselor clinice, dezvoltarea mecanismelor de monitorizare și evaluare a calității serviciilor, instruirea continuă a personalului și integrarea principiilor siguranței pacientului în managementul instituțional, contribuind astfel la creșterea calității și siguranței actului medical la nivel național.

Cu suportul OMS, 98 de lucrători medicali au fost instruiți în domeniul siguranței pacientului, în cadrul a patru cursuri, organizate la nivel național.

Au fost actualizate standardele pentru evaluarea și acreditarea prestatorilor de servicii medicale de AMP, [Ordinul MS nr. 847/2025](#), care asigură alinierea criteriilor de calitate la cerințele actuale referitoare la siguranța pacientului, continuitatea îngrijirilor și managementul riscurilor, și contribuie la implementarea unui sistem de evaluare mai riguros și orientat spre îmbunătățirea continuă a calității serviciilor medicale.

2.5.3. Implementarea mecanismelor eficiente de asigurare a siguranței la locul de muncă pentru lucrătorii din sistemul de sănătate, dotarea cu echipamente de protecție necesare pentru prestarea serviciilor, elaborarea și implementarea algoritmilor de acțiune, în caz de expunere la factori de risc și traumatisme la locul de muncă

În cadrul asistenței tehnice oferite de Platforma Globală de Acces la Medicamente pentru tratamentul Cancerului la Copii, cu suportul OMS, au fost elaborate procedurile operaționale standard în gestionarea medicamentelor chimioterapice în oncologia pediatrică și instruit personalul medical pentru a asigura condiții de siguranță la locul de muncă pentru personalul medical din cadrul Institutului Oncologic. Personalul medical implicat în prestarea serviciilor de chimioterapie este asigurat cu echipamente de protecție necesare pentru prestarea serviciilor.

2.5.5. Asigurarea unei comunicări efective în relația lucrător medical - pacient și informarea persoanelor cu privire la drepturile și obligațiile pacientului în sistemul de sănătate, precum și cu privire la atribuțiile unităților medico-sanitare

Cu suportul OMS au fost instruiți mediatorii de sănătate ai Organizației Internaționale pentru Migrație pentru îmbunătățirea comunicării privind drepturile la servicii, facilitarea accesului și orientarea refugiaților în sistemul medical național. Totodată, au fost actualizate și extinse materialele informative multilingve privind accesul la servicii medicale pentru beneficiarii de Protecție Temporară, în limba ucraineană, rusă, română și engleză.

De asemenea, au fost desfășurate activități de informare și consolidare a coeziunii sociale în comunitățile de refugiați, care au inclus consiliere pentru alăptare, ateliere de nutriție, sesiuni de art-terapie și suport pentru sănătate mintală. Au fost elaborate materiale informative tematice privind accesul la servicii prioritare, înregistrarea la medicul de familie, accesul la servicii materne și importanța vaccinării, care au fost distribuite atât online, cât și în format tipărit.

CEMF "Raisa Pacalo" a asigurat actualizarea curriculum la unitatea de curs Comunicare și psihologie medicală pentru programele de formare profesională: 0913.1 Îngrijirea bolnavilor; 0912.1 Medicină; 0913.2 Obstetrică; 0914.1 Diagnosticare medicală și tehnici de tratament; 0916.1 Farmacie; 0911.1 Stomatologie.

Secțiunea 3: Medicamente și dispozitive medicale accesibile

Obiectivul general 3.1. Fortificarea sectorului farmaceutic.

3.1.1. Consolidarea capacităților instituționale ale autorităților în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale prin sporirea competențelor, prin asigurarea cu resurse umane și financiare și prin îmbunătățirea bazei tehnico-materiale

Pentru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale a fost elaborat noul Regulament privind organizarea și funcționarea Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr.828/2025](#), iar efectivul-limită de personal al AMDM a fost majorat de la 120 la 142 de unități.

Iar, capacitățile naționale pentru achiziții strategice și bazate pe valoare în sănătate au fost fortificate prin instruirea a 20 de specialiști din cadrul MS, CAPCS și CNAM în elaborarea contractelor bazate pe Managed Entry Agreements, în mod special formarea de competențe practice pentru proiectarea, negocierea și operaționalizarea modelelor inovative de contractare, facilitând accesul la medicamente noi și cu cost înalt, precum și transparența și sustenabilitatea cheltuielilor publice.

3.1.2. Armonizarea cadrului de reglementare cu acquis-ul UE și alinierea la standarde internaționale în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale

În contextul transpunerii acquis-ului UE în domeniul medicamentului, cu suportul OMS a fost elaborată și aprobată [Legea cu privire la medicamente nr. 153/2025](#).

La fel, au fost elaborate și aprobate: [Legea nr. 201/2025 cu privire la circulația substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, a precursorilor, a substanțelor psihoactive noi și a substitutelor de droguri](#); [Hotărârea Guvernului nr. 661/2025 cu privire la studiile clinice cu medicamente de uz uman](#); [Hotărârea Guvernului nr. 110/2026 cu privire la aprobarea Regulilor de buna practica de fabricație a medicamentelor](#).

3.1.3. Dezvoltarea inspecției farmaceutice GxP

Conform prevederilor Regulamentului de organizare și funcționare a AMDM, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 828/2025](#), în structura AMDM a fost instituită Direcția generală inspecție farmaceutică, cu un stat de personal de 23 de persoane, majorat cu 5 persoane, comparativ cu statele de personal anterior.

3.1.4. Elaborarea și implementarea sistemului informațional unic de trasabilitate în domeniul medicamentelor și dispozitivelor medicale

A fost elaborat, cu suportul OMS, [proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional de monitorizare a stocurilor de medicamente și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional de monitorizare a stocurilor de medicamente \(SIMSM\)](#). Astfel, a fost realizată analiza situațională și stabilite funcțiile de bază ale sistemului, monitorizare zilnică, alerte timpurii și trasabilitate. Au fost fundamentate elementele de supraveghere, transparența și continuitatea aprovizionării cu medicamente.

3.1.5. Dezvoltarea cadrului normativ regulator pentru dispozitivele medicale

În contextul armonizării cadrului legislativ național din domeniul dispozitivelor medicale la acquis-ul comunitar, a fost elaborat proiectul de lege cu privire la dispozitive medicale și dispozitive medicale pentru diagnostic în vitro, care va asigura conformitatea cu standardele europene, implementarea unor măsuri riguroase de control, sporirea siguranței și eficienței

dispozitivelor medicale introduse și puse la dispoziție pe piață, siguranța utilizatorilor. Prevederile proiectului de lege includ:

- cerințe și atribuții clar definite pentru producători, importatori, distribuitori și reprezentanți autorizați a dispozitivelor medicale;
- consolidarea supravegherii și gestionării întregului ciclu de viață al dispozitivelor medicale și al dispozitivelor medicale pentru diagnostic in vitro (mecanisme privind vigilența și supravegherea ulterioară introducerii pe piață a dispozitivelor medicale);
- implementarea bazei de date cuprinzătoare a UE privind dispozitivele medicale (EUDAMED) care va oferi o imagine detaliată a ciclului de viață al tuturor produselor disponibile pe piața UE, cu multe informații accesibile publicului, inclusiv un rezumat recent introdus de siguranță și performanță pentru toate dispozitivele din clasa III³ și cele implantabile;
- aplicarea sistemului de identificare a dispozitivelor bazat pe un identificator unic de dispozitiv (UDI), care permite o trasabilitate mai ușoară a dispozitivelor medicale;
- regim mai strict pentru dispozitive de unică folosință;
- regulile mai stricte privind evaluarea clinică și investigația clinică a dispozitivelor medicale, cerințe mai stricte privind utilizarea substanțelor periculoase;
- introducerea unui „card de implant” pentru pacienți, care conține informații despre dispozitivele medicale implantate, făcând astfel informațiile ușor accesibile pentru pacienții respectivi;
- reglementarea mecanismului financiar robust pentru a asigura compensarea prejudiciului pacienților în cazul unor incidente.

Obiectivul general 3.2. Eficientizarea mecanismelor de asigurare cu medicamente și dispozitive medicale, cu garantarea securității farmaceutice.

3.2.1. Îmbunătățirea și dezvoltarea cadrului normativ pentru a spori accesul medicamentelor originale și generice de calitate, sigure și eficiente pe piața Republicii Moldova

Aprobarea și punerea în aplicare a Legii 153/2025 cu privire la medicamente oferă posibilitatea de autorizare mai rapide și mai eficiente pentru medicamentele autorizate în statele membre UE (art. 61, alin. 2 și alin. 4) precum și procedura colaborativă pentru medicamentele precalificate OMS (art.61 alin. 3).

3.2.4. Crearea sistemului sustenabil de menținere a rezervelor de stat în cazuri de situații de urgență și excepționale în sănătatea publică

ANSP, în cadrul acțiunii comune a programului EU4Health „CP-g-24-13 EU4H-2024-JA-IBA-01 [VP1] — Direct grants to Member States’ authorities: Support to the development of sustainable, forward-looking national and Union stockpiling strategies (HERA)”, a inițiat elaborarea proiectului Planului național sustenabil privind constituirea și menținerea rezervelor de stat pentru situații de urgență și excepționale în sănătatea publică. Proiectul va sprijini alinierea la standardele UE în materie de stocuri strategice medicale și logistice. De asemenea, ANSP este parte a acțiunii comune a programului EU4Health „CP-g-25-07 EU4H-2026-JA-HERA-IBA-02 – Direct grants to Member States’ authorities to implement HERA’s training and exercise programme for management of medical countermeasures (HERA)” EU4Health.

³ Dispozitivele din clasa III sunt acele dispozitive medicale care prezintă cel mai înalt grad de risc pentru pacienți și utilizatori.

3.2.7. Dezvoltarea mecanismelor durabile de asigurare a accesului populației la medicamente și dispozitive medicale compensate

În contextul, asigurării continue a accesului populației la medicamente și dispozitive medicale compensate, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 742/2025 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr.106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prin care au fost simplificate procedurale de prescriere și eliberare a medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate și eliminate restricțiile de prescriere impuse de un singur diagnostic, extins termenul de valabilitate a rețetelor pentru maladiile acute, eliminată limita de valorificare a rețetei la farmacie și extinsă perioada de prescriere a testelor și lanțetelor pentru pacienții cu diabet zaharat.

Totodată, aplicarea mecanismului de negociere a prețurilor la medicamente și dispozitive medicale compensate, aprobat prin [Hotărârea Guvernului nr. 105/2022](#), a permis reducerea medie a prețurilor la medicamente și dispozitive medicale în anul 2025 cu 12,75% față de prețul de producător, fapt ce a generat economii ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală de circa 164 milioane lei și cu impact direct asupra diminuării co-plăților suportate de pacienți și creșterii eficienței utilizării resurselor publice.

Au fost modificate listele de medicamente și dispozitive medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prin Ordinul comun MS/CNAM nr. 298/61 din 31-03-2025 cu privire la modificarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la Ordinul ministrului sănătății și directorului general al CNAM nr. 262/51-A/2024.

Obiectivul general 3.3. Promovarea prescrierii și utilizării raționale a medicamentelor și dispozitivelor medicale.

3.3.1. Implementarea regulilor de bune practici de prescriere a medicamentelor în sistemul spitalicesc și ambulatoriu în baza listei de medicamente esențiale naționale

Ministerul Afacerilor Interne a contribuit la elaborarea formularului farmacoterapeutic și a listei instituționale a medicamentelor esențiale. Totodată, în cadrul IMSP subordonate MAI au fost introduse ghiduri pentru prescrierea rațională a medicamentelor, în scopul uniformizării practicilor medicale și promovării utilizării medicamentelor esențiale. Acțiunile realizate au contribuit la creșterea siguranței tratamentelor prescrise și la consolidarea utilizării eficiente și responsabile a medicamentelor în cadrul sistemului medical.

3.3.2. Elaborarea și implementarea sistemului de prescriere electronică (e-Rețetă) a medicamentelor și dispozitivelor medicale

Începând cu 1 aprilie anul 2024 toate medicamentele și dispozitivele medicale compensate (100%) se prescriu și se eliberează prin intermediul sistemul informațional „e-Rețeta pentru medicamente și dispozitive medicale compensate”, conform [Hotărârii Guvernului nr. 106/2022 cu privire la prescrierea și eliberarea medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală](#).

În acest sens, OMS a oferit suport în optimizarea și extinderea sistemului e-Rețetă, a fost îmbunătățită funcționalitatea, securitatea, acuratețea prescrierii, procesele de rambursare și accesul beneficiarilor, inclusiv prin introducerea posibilității de prescriere pentru diagnostice multiple și reducerea restricțiilor legate de eliberarea/ridicarea medicamentelor.

Sistemul de e-Prescripție pentru medicamente și dispozitive medicale compensate a fost îmbunătățit prin implementarea a 14 actualizări funcționale, care au contribuit la creșterea acurateței prescrierii, simplificarea proceselor de rambursare, consolidarea măsurilor de securitate și sporirea accesului și flexibilității pentru pacienți.

Ministerul Afacerilor Interne a asigurat implementarea sistemului de e-Prescripție a medicamentelor și dispozitivelor medicale compensate, fapt ce a contribuit la reducerea erorilor medicale asociate prescrierii și administrării tratamentelor, și la sporirea gradului de trasabilitate și transparență în circuitul medicamentelor.

3.3.3. Îmbunătățirea capacităților personalului farmaceutic și medical în domeniul utilizării raționale a medicamentelor și dispozitivelor medicale

Pentru îmbunătățirea capacităților personalului farmaceutic și medical din IMSP referitoare la utilizarea rațională a medicamentelor și dispozitivelor medicale, au fost organizate 5 sesiuni de instruire, în baza datelor colectate și analizate de AMDM. Colaboratorii Secției farmacovigilență a AMDM au participat la instruirea în cadrul modulului “Managementul sistemului de farmacovigilență” din cursurile de educație medicală continuă. De asemenea, a fost desfășurată campania aniversară privind siguranța medicamentelor MedSafetyWeek2025, care a inclus și participarea la emisiuni TV și radio, ateliere pentru studenții USMF „Nicolae Testemițanu” și elevii CEMF “Raisa Pacalo”. A fost elaborat și plasat pe site-ul web al AMDM publicat [Buletinul anual de farmacovigilență Nr.7](#). Iar, 23 de angajași ai AMDM au oferit suport direct profesioniștilor din domeniul sănătății privind siguranța medicamentelor.

Suplimentar, OMS a acordat suport în organizarea unei serii de ateliere în domeniul farmacovigilenței și raportării reacțiilor adverse, la care au participat personalul medical al Institutului Mamei și Copilului, spitalelor „Gheorghe Paladi” și „Sf. Arhanghel Mihail”, CEMF „Raisa Pacalo” și USMF „Nicolae Testemițanu”.

Ministerul Afacerilor Interne a desfășurat instruire periodice dedicate specialiștilor din domeniul sănătății. Au fost organizate programe de formare continuă, orientate spre consolidarea competențelor profesionale ale farmaciștilor și medicilor în utilizarea rațională, sigură și eficientă a medicamentelor și dispozitivelor medicale în practica medicală.

Secțiunea 4: Personal medical motivat și bine pregătit

Obiectivul general 4.1. Asigurarea guvernantei și finanțării durabile și echitabile a resurselor umane din sistemul sănătății.

4.1.1. Consolidarea capacităților autorităților naționale, locale și instituționale implicate în planificarea și gestionarea resurselor umane din sistemul de sănătate

În urma aprobării [Hotărârii Guvernului nr. 740/2024 cu privire la reorganizarea prin fuziune \(absorbție\) a unei instituții publice din subordinea Ministerului Sănătății și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului](#), în cadrul ANSP a fost creată Direcția analiză și planificare a resurselor umane în sănătate, cu 12 funcții dedicate, structurate astfel: Șef Direcție (1 unitate), Secția date și indicatori (6 unități), Secția autentificări, autorizări și calificări profesionale (4 unități) și Serviciul dezvoltarea resurselor umane în sănătate al RSESE (1 unitate). Sarcinile Cabinetului Instructiv-metodic Republican au fost integrate în Secția autentificări, autorizări și calificări profesionale, fapt ce a facilitat colectarea, analiza și diseminarea informațiilor privind evaluarea și autentificarea actelor de studii și activității profesionale, inclusiv pentru personalul medical migrant și comisiile de atestare din țară.

În 2025, pentru consolidarea capacităților instituționale ale ANSP și a politicilor bazate pe dovezi, în special de planificare strategică și gestionare eficientă a resurselor umane în sistemul de sănătate, și alinierea la standardele internaționale și bunele practici europene, au fost realizate următoarele:

- Analiza nivelului de implementare a [Codului global de practici în recrutarea internațională de personal medical al OMS](#) și integrarea prevederilor acestuia în documentele naționale;

- Participarea la cercetarea OMS „[Health workforce migration in the WHO European Region](#)”, raport pe repozitoriul publicațiilor al OMS;
- Participarea la atelierul sub-regional OMS „Sub-regional Meeting on Health Workforce in the Eastern Partnership” (12–13 iunie 2025, mun. Chișinău);
- Inițiată Analiza pieței muncii în sănătate conform ghidului HLMA al OMS;
- Participarea la consultările privind implementarea Codului OMS Europe (17.09.2025, online);
- Participarea la atelierul instrumente inovative de colectare a datelor pentru politici de migrație bazate pe dovezi organizat de Organizația Internațională pentru Migrațiune (18.12.2025, Chișinău).

A fost realizat studiul național privind mobilitatea personalului medical și a factorilor care determină migrația, inclusiv anticiparea riscurilor de mobilitate asociate procesului de aderare la UE. În cadrul Analizei Pieței Muncii în Sănătate este evaluat fenomenul îmbătrânirii corpului profesional medical, presiunile legate de posturile vacante și dezechilibrelor geografice, și elaborate recomandări pentru fortificarea sistemelor de date în domeniul resurselor umane.

Republica Moldova a participat la inițiativa „Health Resilience in the Eastern Partnership”, care a reunit 39 de factori de decizie și experți tehnici din țările Parteneriatului Estic (Armenia, Georgia, Republica Moldova și Ucraina) și din Norvegia, România și Irlanda. În cadrul evenimentului a avut loc un schimb de experiențe naționale și abordări de politici privind gestionarea mobilității forței de muncă din domeniul sănătății.

Cinci reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și USMF „Nicolae Testemițanu” au participat, alături de colegi din Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Ucraina, la cea de-a patra cohortă a Cursului Executiv privind Leadershipul și Managementul Resurselor Umane în Sănătate.

4.1.2. Creșterea rolului asociațiilor profesionale în diseminarea informațiilor privind drepturile și obligațiile resurselor umane din sistemul de sănătate și creșterea prestigiului profesional

Toate societățile profesionale din domeniul medicinei, farmaciei și stomatologiei (circa 40 de societăți), în colaborare cu USMF „Nicolae Testemițanu” și instituțiile medico-sanitare publice și private, întreprinderi farmaceutice și stomatologie realizează diverse activități științifico-practice aprobate prin ordinul MS pe diverse teme, inclusiv privind drepturile și obligațiile resurselor umane din sistemul de sănătate și creșterea prestigiului profesional. În anul 2025 au fost realizate 148 de evenimente, inclusiv 3 evenimente internaționale și 29 de evenimente cu participare internațională, inclusiv: 60 de conferințe, 29 de cursuri de instruire, 6 ateliere, 4 școli de vară, 9 congrese, 7 colocvii și 5 evenimente științifice.

MAI utilizează platformele online pentru diseminarea rapidă și eficientă a informațiilor despre drepturile și obligațiile resurselor umane din sistemul de sănătate, facilitând accesul angajaților din serviciul medical la aceste resurse.

4.1.3. Îmbunătățirea mecanismelor de planificare prin colectarea, prelucrarea, analiza și diseminarea datelor cu privire la resursele umane din sistemul de sănătate

ANSP, anual, revizuieste [formularul statistic nr.17 „Raport statistic privind statele de funcții și cadrele instituției medico-sanitare”](#). Astfel, în anul 2025 au fost elaborate și aprobate: Ordinul MS nr.1178/2025 cu privire la aprobarea rapoartelor statistice medicale de ramură, Ordinul MS nr.1255/2025 cu privire la întocmirea și prezentarea rapoartelor statistice medicale anuale de către instituțiile medico-sanitare pentru anul 2025 și Ordinul ANSP nr.298/2025 cu privire la întocmirea și prezentarea rapoartelor statistice anuale de către subdiviziunile ANSP. Au fost operate

modificări în seturile de date colectate pentru a spori nivelul de date disponibile privind resursa umană din sănătate, inclusiv: introducerea dezagregărilor de vârstă a personalului medical și a unor variabile noi (de ex. lucrători medicali cu studii de licență).

Totodată, conform [Regulamentului de repartizare și plasare în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ medical și farmaceutic superior, profesional tehnic postsecundar și postsecundar non-terțiar de stat, aprobat prin Ordinul MS nr. 621/2021](#) cu privire la aprobarea, ANSP a asigurat:

a) colectarea a 3 seturi de date privind necesarul de personal medical și farmaceutic de la prestatorii publici de servicii medicale și instituțiile de învățământ medical, elaborarea Notelor informative și transmiterea acestora către MS;

b) evidența plasării în câmpul muncii a absolvenților din învățământul medical și farmaceutic prin recepționarea certificatelor de angajare și actualizarea bazelor de date aferente. A fost elaborată și prezentată Ministerului Sănătății nota informativă anuală privind absolvenții care nu s-au angajat conform repartizării în termenii stabiliți;

c) participarea la reuniunile Grupului Tehnic EUROSTAT privind statistica sistemului de sănătate (a resurselor umane din domeniul sănătății, unităților de asistență medicală și utilizarea asistenței medicale) (TG HCnE, 30.09.2025, online);

d) elaborarea Instrumentarului statistic și al glosarului termenilor statistici, inclusiv pe componenta resurse umane în conformitate cu compendiul cerințelor statistice EUROSTAT (Grupului de lucru al capitolului 18 „Statistici” din cadrul negocierilor de aderare);

e) a participat la atelierul de instruire „Accesul la date statistice prin intermediul paginii web a Biroului Național de Statistică” (09.07.2025, online).

Totodată, conform angajamentelor internaționale, ANSP a raportat agențiilor internaționale (OECD, Eurostat, OMS) datele statistice în conformitate cu cerințele și formele de raportare dezvoltate de acestea. Au fost raportate datele statistice cu privire la resursele umane din sănătate pe portalul de date dedicat National Health Workforce Accounts (NHWA) și participarea la instruirea OMS privind raportarea NHWA din 12.03.2025 (online). Suplimentar, a fost realizată transmiterea seturilor de date solicitate pe componenta resurse umane în sănătate pentru chestionarul comun WHO/OECD/Eurostat privind statisticile nemonetare în sănătate.

A fost realizată planificarea arhitecturii naționale de sănătate digitală, inclusiv elaborarea cerințelor și a etapelor de implementare pentru Registrul resurselor umane în sănătate. A fost testat SI ERUSS în instituțiile pilot și oferită asistență metodologică grupului de lucru responsabil de implementare. Intervențiile au vizat îmbunătățirea funcționalităților de colectare, structurare și analiză a datelor privind personalul medical, încât sistemul să devină un instrument coerent, transparent și adaptat cerințelor instituționale.

4.1.4. Îmbunătățirea procesului de gestionare a resurselor umane din sistemul de sănătate prin elaborarea cadrului normativ necesar pentru implementarea certificării activităților profesionale

Pentru îmbunătățirea procesului de gestionare a resurselor umane din sistemul de sănătate, MS, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC) și USMF „Nicolae Testemițanu”, au elaborat și promovat [Hotărârea Guvernului nr.485/2025 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de formare și a criteriilor de evaluare în vederea autorizării de funcționare provizorie și acreditării pentru programele de studii superioare de Medicină, Stomatologie, Farmacie, Asistență medicală generală, Moașe, Medicină veterinară, Arhitectură și pentru programul de studii profesional tehnice postsecundare nonterțiare de Moașe.](#)

A fost dezvoltat cadrul normativ, inclusiv prin elaborarea și promovarea proiectului de [lege pentru modificarea unor acte normative privind reglementarea exercitării profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice](#)..

Au fost elaborate propuneri de ajustare a Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova și proiectul Nomenclatorului funcțiilor medicale (componenta medici), precum și formulate propuneri la proiectul de lege privind recunoașterea calificărilor profesionale în contextul armonizării cu acquis-ul UE.

Totodată, a fost organizat atelierul TAIEX privind transpunerea sistemului european de recunoaștere a calificărilor profesionale în domeniul medical, în cadrul căruia au fost desfășurate consultări pe marginea proiectelor de acte normative relevante.

4.1.5. Dezvoltarea nursingului ca parte integrată a resurselor umane din sistemul de sănătate

În contextul dezvoltării specialității de nursing USMF „Nicolae Testemițanu” a elaborat și este pus în practică [Standardul de calificare pentru „Asistent medical generalist”, nivel 6 CNC, programul de studii 09123.1 Asistență medicală generală, aprobat prin Ordinul MEC nr.1451/2025](#) și [Standardul de calificare pentru „Master în asistență medicală”, nivel 7 CNC, programul de studii Nursing avansat, aprobat prin Ordinul MEC 1452/2025](#).

Cu suportul OMS, a fost realizată analiza “Viitorul Nursingului și Reforma Educației în Republica Moldova” care oferă un cadru general pentru înțelegerea situației nursingului în Republica Moldova. Documentul scoate în evidență principalele provocări cu care se confruntă sistemul și formulează soluții de răspuns. A fost elaborată foia de parcurs pentru reforma nursingului și a moașelor, în conformitate cu Directivele [UE 2005/36/CE](#) și [2013/55/UE](#), fapt ce va consolida bazele pentru îmbunătățirea calității educației, reglementării și standardelor profesionale.

Obiectivul general 4.2. Îmbunătățirea mecanismelor de asigurare cu personal medical, menținerea și dezvoltarea resurselor umane în sistemul de sănătate.

4.2.1. Pregătirea unui număr adecvat de personal medical pentru asigurarea funcționalității sistemului medical, inclusiv în contextul regionalizării serviciilor specializate de diagnostic și tratament

USMF „Nicolae Testemițanu” în anul 2025 pentru sistemul de sănătate au fost pregătite cadrele medicale și farmaceutice după cum urmează:

- ✓ studii superioare de licență (6 ISCED/ CNC/ EQF)
 - 0910.1 Sănătate publică – 14 absolvenți;
 - 0913.1 Asistență medicală generală – 15 absolvenți;
 - 0914.2 Tehnologia radiologică – 8 absolvenți;
 - 0914.3 Optometrie – 13 absolvenți;
- ✓ studii superioare integrate (7 ISCED/ CNC/ EQF)
 - 0910.1 Medicină preventivă – 6 absolvenți;
 - 0911.1 Stomatologie – 185 absolvenți;
 - 0912.1 Medicină – 385 absolvenți;
 - 0916.1 Farmacie – 65 absolvenți;
- ✓ studii superioare de master (7 ISCED/ CNC/ EQF)
 - Management în sănătate publică – 26 absolvenți;
 - Nutriție umană – 11 absolvenți;
 - Optometrie clinică – 2 absolvenți;
 - Sănătate mintală publică – 3 absolvenți;
 - Tehnologii moleculare în sănătate – 3 absolvenți.

ai CEMF „Raisa Pacalo” a fost asigurat cu cadre medicale după cum urmează, absolvenți promoția 2025 pe programe de formare profesională:

- 0913.1 Îngrijirea bolnavilor, calificarea Asistent medical/asistentă medicală – 258 de absolvenți;
- 0912.1 Medicină, calificarea Asistent medical/asistentă medicală – 51 de absolvenți;
- 0913.2 Obstetrică, calificarea Moașă – 15 absolvenți;
- 0914.1 Diagnosticare medicală și tehnici de tratament, calificarea Asistent medical/asistentă medicală în diagnostic de laborator – 12 absolvenți;
- 0916.1 Farmacie, calificarea Asistent farmacist/asistentă farmacistă – 48 de absolvenți;
- 0911.1 Stomatologie, calificarea Tehnician dentar/tehniciană dentară – 52 de absolvenți.

MAI pentru a asigura instituțiile medicale cu personal calificat în încheiat 2 contracte: Contract nr. 51-109/26 de achiziționare servicii de educație medicală continuă cu Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” (CEMF); Contract nr. 149/26/2026 privind achiziționare servicii de educație medicală continuă cu USMF „Nicolae Testemițanu”.

4.2.2. Dezvoltarea mecanismelor eficiente de asigurare cu personal în sistemul de sănătate, inclusiv în localitățile rurale

În contextul implementării [Hotărârii Guvernului nr. 1036/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile de licențiere a activității farmaceutice subvenționate de stat în localitățile rurale](#), 135 de farmacii deschise în localitățile rurale au fost asigurate personal calificat.

ANSP, în conformitate cu prevederile [Regulamentului de repartizare și plasare în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ medical și farmaceutic superior, profesional tehnic postsecundar și postsecundar non-terțiar de stat, aprobat prin Ordinul MS nr. 621/2021](#), a realizat următoarele:

1. Colectarea și centralizarea informațiilor privind necesarul de personal de la prestatorii publici de servicii medicale și instituțiile de învățământ medical.
2. Evidența angajării tinerilor specialiști conform deciziilor Comisiei de repartizare a Ministerului Sănătății, asigurând alocarea eficientă a resurselor umane în funcție de necesitățile regionale.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea unui mecanism funcțional de planificare și distribuire a personalului în sistemul de sănătate, inclusiv în zonele rurale, și permit fundamentarea deciziilor pe date actualizate și relevante.

A fost realizat studiul privind retenția forței de muncă din domeniul sănătății, cu suportul OMS, cu accent pe menținerea personalului medical, în special în zonele rurale și greu accesibile. Studiul abordează în mod cuprinzător provocările și soluțiile asociate retenției cadrelor medicale și evidențiază progrese semnificative, inclusiv triplarea salariilor de intrare în 2025 comparativ cu 2016 și reducerea cu 72% a solicitărilor pentru Certificate of Good Standing, sugerând îmbunătățirea perspectivelor de retenție a personalului medical. De asemenea a fost elaborat [Raportul privind migrația forței de muncă din domeniul sănătății](#), care analizează tendințele actuale și impactul mobilității personalului medical asupra sistemului național de sănătate.

4.2.3. Crearea și implementarea mecanismelor eficiente de menținere a resurselor umane în sistemul de sănătate, prin asigurarea salarizării atractive și prin motivarea financiară și non-financiară, respectând principiul remunerării egale pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală

Trebuie de inclus HG cu facilitățile pentru tinerii specialiști și cheltuielile pe transport care au fost elaborate

Au fost elaborate și promovate modificări la Hotărârea Guvernului nr. 1345/2007 cu privire la acordarea facilităților tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice, prin [Hotărârea Guvernului nr. 719/2024](#), și [acte normative](#) ce prevăd compensarea cheltuielilor de transport (navetă) pentru lucrătorii medico-sanitari și farmaceutici care activează în alte localități decât cele de domiciliu.

Salarizarea personalului se realizează în conformitate cu cadrul normativ în vigoare, fiind respectat principiul remunerării egale pentru muncă egală sau de valoare egală. Personalul medical beneficiază de sporuri și plăți suplimentare, în funcție de condițiile de muncă, vechimea în muncă și specificul activității desfășurate. Sunt aplicate măsuri de motivare, precum acordarea de diplome. Sunt oferite oportunități de dezvoltare profesională continuă, inclusiv participarea la instruiți și programe de perfecționare, contribuind la creșterea satisfacției profesionale și la menținerea personalului în sistemul de sănătate.

Conform Ministerului Finanțelor, reieșind din posibilitățile bugetului public național, în Legea bugetului de stat pentru anul 2025, nr. 310/2024, au fost identificate resurse financiare pentru majorarea inclusiv a valorii de referință aplicabile personalului medical din sectorul bugetar, începând cu 01 ianuarie 2025, de la 2100 lei la 2500 lei, beneficiind de majorări salariale în mediu de 19,0%. Adicional, prin Legea nr. 305/2024 pentru modificarea Legii nr. 270/2018, au fost propuse modificări la art. 27 alin. (2). Astfel, ținând cont de majorarea salariului minim pe țară, începând cu 01.01.2025 de la 5000 lei la 5500 lei, pentru salariații din unitățile bugetare, pentru care prin aplicarea legii menționate, salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic decât salariul minim stabilit, aceștia beneficiază proporțional de majorarea plăților compensatorii. În acest sens, inclusiv personalul medical din sistemul educațional, asupra cărora se aplică modificarea în cauză, au beneficiat de majorări ale plăților compensatorii cu 10% (începând cu 01.01.2025). Complementar, se menționează că Guvernul pentru anul 2026, a prevăzut majorarea cuantumului plăților compensatorii acordate personalului bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 în contextul majorării salariului minim pe țară, de la 5500 lei la 6300 lei ceea ce reprezintă o majorare cu 14,5% (începând cu 01.01.2026).

4.2.4. Asigurarea unor condiții de muncă corespunzătoare care promovează echilibrul dintre viața profesională și cea personală, și extinderea utilizării tehnologiilor modeme (e- sănătate, telemedicină, sisteme informaționale) la locul de muncă

În vederea asigurării unor condiții de muncă corespunzătoare care promovează echilibrul dintre viața profesională și cea personală, MAI a promovat practici menite să susțină echilibrul dintre viața profesională și cea personală, inclusiv respectarea programului de muncă și acordarea concediilor conform cadrului normativ. Sunt utilizate instrumente digitale și aplicații de comunicare pentru Secțiunea a 5-a Digitalizarea și interoperabilitatea sistemului de sănătate facilitarea schimbului rapid de informații între personalul medical.

Cu suportul OMS a fost realizat studiul de evaluare a sănătății mintale și a bunăstării forței de muncă din domeniul sănătății și îngrijirii. Republica Moldova a înregistrat o rată de răspuns de peste 10% în rândul medicilor și asistenților medicali; datele au fost analizate, rezultatele studiului urmează să fie generalizate și diseminate

4.2.5. Asigurarea condițiilor pentru formare și dezvoltare profesională continuă, inclusiv prin promovarea formelor de instruire interprofesională și trans-profesională pentru a echipa personalul medical cu noi cunoștințe și competențe

În vederea asigurării procesului de formare continuă a specialiștilor cu studii superioare în anul 2025, a fost aprobat și realizat [Programul formării profesionale](#) continue pentru medici și farmaciști și [Programul pentru specializări](#) pentru competență în activitate. Au fost planificate 594 de cursuri, și realizate 554 de cursuri (74 de cursuri au fost anulate, iar 34 de cursuri au fost realizate supraplan), în cadrul cărora au fost instruite 6366 de persoane, planificate fiind 4982 de

specialiști, inclusiv profil terapeutic – 3757 de persoane, profil chirurgical – 984 de persoane; profil farmaceutic – 810 de persoane; profil stomatologic – 815 de persoane.

Pentru consolidarea capacităților personalului medical de prestare a serviciilor medicale în condiții de crize și dezastre au fost organizate instruirii pentru următoarele tipuri de intervenții: Urgențe Medicale. Concepte de bază – 22 de sesiuni de instruire; Suport vital avansat în traume la etapa prespitalicească - 4 sesiuni de instruire; Managementul pacientului cu trauma la etapa prespital – 5 sesiuni de instruire; Suport vital de bază – 16 sesiuni de instruire; „Evaluare ultrasonografică focalizată la pacientul cu traumă - FAST” – 10 sesiuni de instruire; Curs avansat de siguranță a pacientului - 5 sesiuni de instruire; Managementul căilor aeriene - 3 sesiuni de instruire; Bazele clinice ale echilibrului acido-bazic - 4 sesiuni de instruire; Cursul European de Resuscitare: Suport Vital Avansat (ALS) – 1 sesiune de instruire; Urgențe Medicale. Concepte de bază. Formare de formatori - 1 sesiune de instruire. La fiecare sesiune de instruire au participat între 30 și 50 de persoane.

Au fost consolidate capacitățile de formare medicală prin mobilizarea profesioniștilor din diasporă și utilizarea metodelor inovative de instruire, la care au participat 200 de rezidenți și tineri medici și trei sesiuni de simulare pentru peste 250 de rezidenți în cadrul Școlii de Vară (sănătate mintală, urologie, cardiologie) în parteneriat cu USMF ”Nicolae Testemițanu”.

Secțiunea 5: Digitalizarea și interoperabilitatea sistemului de sănătate

Obiectivul general 5.1. Transformarea digitală a sistemului de sănătate și aplicarea soluțiilor digitale pentru a îmbunătăți calitatea, eficiența, transparența și accesul la servicii de asistență medicală.

5.1.1. Crearea infrastructurii de servicii digitale accesibile și prietenoase pentru implementarea fișei electronice a pacientului, a rețetei electronice, a programărilor electronice ale pacienților, a funcțiilor de referință și notificare pentru vizitele la medic, investigații, imunizări etc.

În contextul digitalizării procesului de constatare a incapacității temporare de muncă și de eliberare a certificatului de concediu medical, fost aprobată o nouă instrucțiune, care asigură digitalizarea integrală a acestui proces, [Hotărârea Guvernului nr. 667/2025](#). Astfel, certificatul de concediu medical este emis exclusiv digital de către medicii curanți, iar angajatorii și pacienții îl pot vizualiza în timp real online, și îl pot descărca în format PDF sau tipărit. Toți actorii implicați – pacienți, angajatori și prestatori de servicii medicale – au acces la certificatele de concediu medical prin intermediul platformelor guvernamentale, inclusiv Portalul certificatelor de concediu medical. Aceste soluții digitale contribuie la simplificarea procedurilor, reducerea vizitelor nejustificate la medic, reducerea duratei de incapacitate de muncă și facilitarea reintegrării rapide a pacienților în activitatea profesională.

A fost intensificat procesul de planificare a arhitecturii digitale naționale de sănătate, inclusiv dezvoltate specificațiile tehnice pentru Registrul e-Transplant și pentru sistemul de programări electronice; îmbunătățirea accesului la servicii prin reducerea barierelor administrative, inclusiv prin permiterea prescrierii medicamentelor pentru diagnostice multiple pe o singură e-Rețetă și flexibilizarea ridicării medicamentelor, susținând continuitatea tratamentului și trasabilitatea pentru pacienți, inclusiv beneficiarii de Protecție Temporară.

MAI a asigurat crearea unei baze de date a pacienților și medicilor integrată în programul Onix SIA SPPMRM pentru implementarea fișei electronice a pacientului. Programările electronice a pacienților se efectuează cu ajutorul paginii web al spitalului.

5.1.3. Dezvoltarea sistemelor informaționale automatizate pentru supravegherea bolilor transmisibile și netransmisibile (registre electronice pentru boli cronice, precum cele cardiovasculare, diabet zaharat, cancer, dializă renală și transplant etc.)

A fost asigurată de către ANSP monitorizarea lunară a realizării vaccinărilor prin intermediul raportării vaccinărilor efectuate în sistemul electronic național de vaccinare (RENV), SBTESP, generalizarea și analiza datelor și asigurarea vizitelor de monitorizare în teritoriu.

OMS a oferit suport în extinderea SBTESP prin dezvoltarea de module suplimentare destinate supravegherii bolilor transmisibile. Sistemul a fost modernizat prin implementarea clasificării automate a cazurilor conform ICD-10 pentru bolile respiratorii și parazitare, precum și prin lansarea unui sistem integrat de notificare a evenimentelor critice, precum și în dezvoltarea de noi funcționalități pentru RENV.

Obiectivul general 5.2. Dezvoltarea sistemului informațional integrat în domeniul sănătății prin standardizarea, integrarea și interoperabilitatea principalelor sisteme informaționale și prin aplicarea soluțiilor digitale pentru a îmbunătăți managementul și guvernanța sectorului de sănătate.

5.2.1. Stabilirea cadrului conceptual și crearea infrastructurii pentru e-sănătate

A fost elaborat și aprobat Programul național pentru digitalizare și inovare în sănătate pe anii 2025-2030 ([HG nr. 556/2025](#)), ce stabilește cadrul strategic pentru dezvoltarea infrastructurii digitale și a interoperabilității în sectorul sănătății, conform standardelor internaționale.

De asemenea, au fost evaluate cadrele și sistemele de date în sănătate prin aplicarea instrumentelor OMS SCORE și iMINT, pentru identificarea lacunelor și optimizarea politicilor. Au fost evaluate capacitățile sistemelor naționale de interoperabilitate cu standarde internaționale, precum HL7 FHIR, asigurând faptul că sistemele din Republica Moldova vor putea în timp să comunice cu rețelele de sănătate din Uniunea Europeană.

În aceeași ordine de idei, au fost aprobate Sistemul informațional „Monitorizarea și evaluarea tuberculozei” (HG nr. [462/2025](#)) și Sistemul informațional de monitorizare și evaluare a infecției HIV (HG nr. [463/2025](#)).

5.2.2. Dezvoltarea integrată a soluțiilor de e-sănătate, cu asigurarea interoperabilității între

În realizarea acestui angajament au fost realizate următoarele :

- Inițierea procesului de interconectare între Sistemul Informațional de Laborator (LIS) și sistemul SBTESP prin platforma MConnect, incluzând maparea datelor și stabilirea protocoalelor securizate.
- Consolidarea infrastructurii IT a sistemului național necesare asigurării interoperabilității sistemelor informaționale din domeniul medical.
- A fost lansat și pilotat de instituțiile medicale SI ERUSS.

5.2.3. Dezvoltarea sistemelor informaționale pentru suport decizional, accesibile personalului din cadrul autorităților publice din sistemul de sănătate, care să sprijine elaborarea și evaluarea politicilor publice informate de evidențe

Au fost consolidate capacitățile sistemului de sănătate pentru a colecta, structura și analiza datele privind costurile spitalicești într-un mod coerent, transparent și adaptat cerințelor instituționale, fapt ce contribuie la o mai bună fundamentare a deciziilor în domeniul sănătății. A fost actualizat, extins și consolidat Sistemul Informațional Raportarea și Monitorizarea Resurselor Sectorului Spitalicesc (SI RMRSS).

Secțiunea 6: Sistem de sănătate sustenabil financiar

Obiectivul general 6.1. Mobilizarea mijloacelor financiare suficiente pentru sistemul de sănătate.

6.1.1. Lărgirea bazei impunerii, inclusiv prin reducerea veniturilor nedeclarate și reducerea inechităților dintre diferite grupuri de contribuabili la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

Cu suportul OMS, a fost dezvoltată și aprobată [Metodologia de producere a Conturilor de Sănătate în Republica Moldova, Ordinul MS nr. 1221/2025](#), prin care este standardizat procesul de colectare și raportare a datelor privind cheltuielile pentru sănătate. Procesul de producere și instituționalizare a Conturilor de Sănătate (SHA 2011) este realizat în vederea alinierii la [Regulamentul \(UE\) 2021/1901](#) și includerea în Global Health Expenditure Database (GHED).

Totodată, a fost oferit suport în actualizarea indicatorilor naționali și internaționali de protecție financiară (ODD 3.8.2), prin procesarea microdatelor din Ancheta Bugetelor Gospodăriilor pentru anul 2024 și aplicarea metodologiilor OMS EURO/Global, asigurând comparabilitatea rezultatelor și utilizarea acestora în monitorizarea poverii financiare a serviciilor de sănătate.

Potrivit informațiilor furnizate de CNAM, în ultimii ani, au fost implementate măsuri de ajustare a reducerilor la prima de asigurare medicală obligatorie pentru persoanele fizice care achită în sumă fixă. Acest obiectiv a fost menținut și în procesul de elaborare a proiectului Legii fondurilor AOAM pentru anul 2026, prin care s-a urmărit echivalarea nivelului de contribuție între persoanele care obțin venituri și cele neangajate (care nu fac parte din categoriile asigurate de Guvern).

Obiectivul general 6.2. Utilizarea eficientă și echitabilă a resurselor financiare disponibile și eliminarea barierelor financiare din calea accesului pacienților la servicii și reducerea riscurilor financiare în caz de îmbolnăvire.

6.2.1. Instituționalizarea mecanismelor de evaluare a tehnologiilor în sănătate și includerea serviciilor în pachetul de beneficii în baza analizei bazate pe evidențe

A fost aprobată Dispoziția MS nr. 92-d din 10.03.2026 cu privire la instituirea Grupului de lucru pentru elaborarea cadrului normativ privind instituirea mecanismului național de evaluare a tehnologiilor medicale.

Capacitățile de evaluare a tehnologiilor medicale (HTA) sunt dezvoltate, cu sprijinul OMS. A fost creat grup de lucru interinstituțional (MS, CNAM, AMDM, Institutul Oncologic și parteneri) și lansată pilotarea de evaluare a trei medicamente oncologice pe baza cadrului PICO și elaborarea metodologiei, ghidurilor și șabloanelor de depunere aliniate standardelor EUHTA/EUnetHTA.

6.2.2. Îmbunătățirea eficienței alocative axate pe măsuri de prevenție și asistență medicală primară

AMP, în calitate de poartă primară de acces a populației la servicii de sănătate, oferă un spectru complex de servicii medicale: profilactice, curative, urgențe medico-chirurgicale și activități de sănătate publică, activități de monitorizare și suport, acordate de echipa medicul de familie și de specialiști din AMP: pediatru, obstetrician-ginecolog, ftiziopneumolog, orientate spre satisfacerea necesităților de sănătate ale populației Republicii Moldova

În anul 2025, pentru prestarea serviciilor de AMP au fost aprobate mijloace financiare în valoare de 3 438.991,3 mii lei și executate 3 399.596,2 mii lei (98,9%), înregistrând o creștere de 366 062,6 mii lei (12,1%) față de perioada precedentă. Resursele financiare alocate au asigurat accesul

populației la servicii de prevenție și tratament la nivel de comunitate, fapt ce contribuie la reducerea presiunii asupra asistenței spitalicești.

În total, au fost realizate 9 433 412 vizite la medicul de familie, dintre care 8 871 393 pentru persoane asigurate și 562 019 pentru persoane neasigurate. Aproximativ o treime dintre vizite au fost cu scop profilactic, ceea ce reflectă orientarea sistemului către prevenție, iar 63,6% din vizite au fost curative și de suport. De asemenea, CNAM a contractat „per serviciu” 13 282,8 mii servicii paraclinice în sumă de 677 855,6 mii lei, care au asigurat accesul populației la investigații și au contribuit la eficientizarea parcursului diagnostic și la reducerea costurilor pe termen lung.

În vederea creșterii eficienței rețelei AMP, a fost inițiat procesul de reorganizare a prestatorilor de servicii de AMP, Ordinul MS nr. 925/2025. Au fost aprobate Normele de organizare a AMP și Regulamentul-cadru de funcționare a instituțiilor de profil, focusat pe consolidarea centrelor de sănătate în baza unor criterii minime de viabilitate (minimum 7 500 de persoane deservite și cel puțin 4 medici de familie) și asigurarea infrastructurii adecvate, care va contribui la îmbunătățirea accesului echitabil la servicii medicale. Acestea vor fi aplicate începând cu 1 iulie 2026, ce va asigura o implementare etapizată și funcțională.

La fel, în contextul îmbunătățirii eficienței alocative axate pe măsuri de prevenție și în scopul prevenirii cancerului de col uterin, sporirii depistării stărilor precanceroase, precum și creșterii capacitivii de screening a cancerului de col uterin, în anul 2025, a fost inițiată pilotarea utilizării testului HPV ca metodă primară de screening al cancerului de col uterin, desfășurată în perioada octombrie 2025 – februarie 2026, conform [Ordinului Ministerului Sănătății nr. 941/2025 cu privire la pilotarea utilizării testului HPV ca metodă primară de screening al cancerului de col uterin.](#)

6.2.5. Creșterea alocațiilor din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru compensarea medicamentelor și a dispozitivelor medicale, inclusiv pentru asigurarea accesului universal la medicamentele esențiale

Pentru asigurarea populației cu medicamente și dispozitive medicale compensate din FAOAM, în anul 2025 au fost prevăzute mijloace financiare în volum de 1.271.560,4 mii lei, care au fost executate în mărime de 100% (1.271.529,3 mii lei) în raport cu suma prevăzută, ceea ce este cu 126.939,2 mii lei sau 11,1% mai mult în comparație cu anul precedent.

Pentru accesul populației la MC și DMC din FAOAM, în anul 2025 au fost contractați 189 prestatori de servicii farmaceutice, care au eliberat MC și DMC prin intermediul a 1.705 de unități farmaceutice (farmacii și filialele acestora). Numărul unităților farmaceutice încadrate în sistemul AOAM a crescut cu 90 unități comparativ cu anul 2024. Acestea sunt amplasate pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv: 1.046 unități în localități urbane; 659 unități în localități rurale.

Pentru reducerea cheltuielilor de buzunar ale populației pentru tratamentele acordate în condiții de ambulatoriu, pe parcursul anului 2025 a fost extinsă Lista denumirilor comune internaționale (DCI) de medicamente compensate din FAOAM (Lista pozitivă) cu 7 DCI noi, compensate integral sau parțial. Ratele de compensare au fost stabilite la nivelul medianei prețurilor cu amănuntul ale denumirilor comerciale eligibile, incluse în Lista pozitivă.

Lista pozitivă include medicamente compensate destinate tratamentului a 16 grupe de maladii cronice cu impact social major, care se caracterizează prin rate ridicate de morbiditate și mortalitate, precum și printr-o povară semnificativă asupra sistemului de sănătate și a bugetelor gospodăriilor. Totodată, Lista pozitivă cuprinde medicamente utilizate în tratamentul a 11 grupe maladii acute frecvent întâlnite în practica medicului de familie, asigurând accesul prompt la terapii esențiale în condiții de ambulatoriu.

La finele anului 2025, Lista pozitivă de medicamente compensate include 172 DCI de medicamente căror le corespund 1.205 denumiri comerciale (doze, forme farmaceutice), care pot fi prescrise pentru diverse indicații terapeutice.

De asemenea, în cadrul Listei pozitive sunt incluse 14 denumiri de dispozitive medicale căror le corespund 50 de modele comerciale, necesare pentru monitorizarea și administrarea tratamentelor, după cum urmează: dispozitive pentru determinarea glucozei în sânge (teste și lanțete); dispozitive pentru administrarea insulinei (ace și seringi); pungi colectoare pentru urostome și calosome.

În prezent, Lista pozitivă include 296 denumiri comerciale de medicamente (doze, forme farmaceutice, divizări) negociate și 50 modele/denumiri comerciale de dispozitive medicale negociate.

Pe perioada anului 2025 de medicamente și dispozitive medicale compensate au beneficiat 728.813 persoane ceea ce constituie 30% din numărul total al populației cu reședință în RM, menținându-se la același nivel cu anul 2024. Totodată, a crescut numărul beneficiarilor de dispozitive medicale compensate de la 100.418 persoane în anul 2024 la 111.401 persoane în anul 2025.

Suma medie efectiv compensată per beneficiar de medicamente și dispozitive medicale în anul 2025 a constituit 1.755,7 lei, în creștere cu 11,2 % comparativ cu anul precedent, rata medie de compensare fiind la nivel de 89,97%.

În perioada anilor 2022–2025, Lista pozitivă de medicamente compensate a fost extinsă prin includerea unor medicamente inovative, cu costuri mai ridicate, pentru care au fost aprobate rate de compensare diferențiate, stabilite la nivel de 50–75% din mediana prețurilor cu amănuntul per DCI, comparativ cu compensarea de 100% din mediana prețurilor per listă aplicată în anul 2022. Această abordare a determinat diminuarea ratei medii de compensare, însă, concomitent, a permis asigurarea accesului pacienților la terapii inovative și mai eficiente, oferind protecție financiară în tratamentul ambulatoriu.

Secțiunea 7: Guvernare și leadership eficient al sistemului de sănătate

Obiectivul general 7.1. Dezvoltarea capacităților sistemului de sănătate pentru a asigura un proces decizional transparent bazat pe politici/intervenții informate de evidențe, cu asigurarea integrității la toate nivelurile (individual, instituțional și de sistem).

7.1.1. Dezvoltarea capacităților Ministerului Sănătății și ale instituțiilor din subordine în elaborarea, analiza, monitorizarea și evaluarea politicilor informate de evidențe, cu implicarea tuturor părților interesate (asociațiile de pacienți, mediul academic, mediul de afaceri, instituții, angajații și societatea civilă) și integrarea aspectelor de sănătate în politicile, planurile și cadrele de responsabilitate multisectoriale, în special în cele legate de reziliență, pregătire și reducere a riscurilor la dezastre

În procesul de elaborare a politicilor informate de evidențe au fost valorificate datele generate de sistemele informaționale gestionate în cadrul sistemului de sănătate (SI eCMND, SBTESP), a produselor statistice și analitice produse de BNS, ANSP și OMS, a portalurilor globale HINARI, AGORA, OARE, ARDI, GOALI, pe platforma [Research4life](#).

Observatorul Național pentru Droguri, din cadrul ANSP, produce, analizează date și rapoarte anuale conform cerințelor internaționale (EUDA), diseminează informații relevante, utilizate la fundamentarea politicilor publice, în cooperare cu partenerii naționali și internaționali.

În cadrul relațiilor de cooperare internațională în domeniul resurselor umane în sănătate, inclusiv a Rețelei de Sănătate din Europa de Sud–Est, OMS și alte structuri relevante, instituțiile și autoritățile naționale participă la instruiți, cercetări și schimb de bune practici, fapt ce contribuie direct la dezvoltarea competențelor și alinierea procesului de elaborare a politicilor naționale la standardele și tendințele internaționale.

În perioada de referință, OMS a oferit suport în diverse misiuni tehnice și vizite de studiu internaționale, esențiale pentru consolidarea capacităților instituționale pentru elaborarea politicilor informate de evidențe.

De asemenea, OMS a acordat expertiză tehnică pentru implementarea Studiului European de Sănătate (EHIS), prin integrarea aplicației EHIS în infrastructura informatică a BNS și instruirea a 122 de operatori pentru colectarea datelor în conformitate cu cerințele europene.

7.1.2. Îmbunătățirea capacității structurilor de conducere la toate nivelurile, prin promovarea utilizării instrumentelor manageriale moderne, a protocoalelor pentru managementul intern și evaluarea sistematică a performanței acestora

Pentru îmbunătățirea capacităților de conducere la toate nivelurile, au fost întreprinse mai multe acțiuni orientate spre consolidarea managementului instituțional și dezvoltarea mecanismelor moderne de administrare.

Ministerul Sănătății, în baza [Ordinului nr. 470 din 26.05.2023 cu privire la evaluarea indicatorilor de performanță ai activității instituției medico-sanitare publice](#), efectuează semestrial evaluarea indicatorilor de performanță ai activității IMSP, ce contribuie la îmbunătățirea performanței organizaționale și instituționale a IMSP, a performanțelor profesionale individuale și dezvoltarea competențelor manageriale și personale ale conducătorilor respectivi.

Totodată, a fost aprobat [Ordinului nr. 102 din 29.01.2025 Cu privire la stabilirea sporurilor și premiilor unice pentru conducătorii instituțiilor de învățământ medical](#), care stabilește modul de organizare și evaluare a performanțelor profesionale individuale ale conducătorilor instituțiilor de învățământ medical în raport cu cerințele posturilor, în baza criteriilor și obiectivelor evaluate, precum și modul de stabilire a sporului de performanță, sporurilor cu caracter specific și a premiilor unice pentru motivarea individuală a conducătorului de a obține rezultate optime în activitate. Prevederile se aplică rectorului USMF "Nicolae Testemițanu", directorului CEMF „Raisa Pacalo” și directorilor Colegiilor de medicină Bălți, Orhei, Ungheni și Cahul.

PROVOCĂRI ȘI RISCURI

În procesul de realizare a măsurilor stabilite în SNS, instituțiile responsabile de implementare evidențiază un set complex de probleme sistemice care afectează capacitatea de implementare a obiectivelor stabilite.

Unul dintre cel mai critic element este insuficiența resurselor umane și dificultatea atragerii și menținerii specialiștilor. ANSP, AMDM, MAI, MMPS menționează deficitul de personal calificat, inclusiv în domeniile sănătății publice, medicinei muncii, sănătății ocupaționale, reglementării dispozitivelor medicale, farmacovigilenței și inspecției farmaceutice. Instituțiile ce prestează service copiilor sunt insuficient asigurate cu personal medical și bucătari calificați, multe cadre activează doar pe fracțiuni de normă. Totodată, persistă migrația personalului medical, interesul redus al tinerilor specialiști pentru anumite profesii și distribuția geografică inegală a cadrelor medicale, în special în mediul rural și în serviciile comunitare. Lipsesc mecanisme de retenție a personalului medical, trasee de carieră insuficient clarificate și integrarea limitată a reformei nursingului în politicile de resurse umane.

Mai multe instituții au raportat dificultăți legate de finanțare și infrastructură. Sunt limitări financiare pentru procurarea reactivilor, consumabilelor și echipamentelor necesare activităților de laborator și monitorizare. CNAM evidențiază dotarea insuficientă a IMSP-urilor pentru realizarea programelor de screening colorectal și mamar, precum și tergiversarea procedurilor de achiziții publice pentru dispozitive medicale. În sectorul farmaceutic, este evidențiată insuficiența bazei tehnico-materiale și dificultățile de implementare a reformelor complexe legate de evaluarea tehnologiilor medicale (HTA), acordurilor Managed Entry Agreements, monitorizarea stocurilor de medicamente și dispozitive medicale și alinierea la acquis-ul UE.

Ministerul Mediului a subliniat capacitățile tehnice insuficiente pentru monitorizarea integrată a factorilor de risc de mediu, lipsa infrastructurii moderne pentru colectarea automată și în timp real a datelor și resursele limitate pentru menținerea sistemelor performante de supraveghere.

Un alt grup important de deficiențe vizează digitalizarea și interoperabilitatea sistemelor informaționale. Lipsesc sisteme informaționale integrate pentru supravegherea bolilor transmisibile și netransmisibile, interoperabilitatea redusă între instituții și fragmentarea datelor. Angajamentele multiple asumate de MS, inclusiv implementarea simultană a dosarului electronic de sănătate, e-Rețetei, registrelor medicale și telemedicinii, depășește capacitatea instituțională existentă. Integrarea incompletă a Sistemului Informațional de laborator și a SI SBTESP, lipsa standardizării datelor și problemele tehnice de conexiune afectează eficiența proceselor digitale. Lipsa unor mecanisme consolidate de schimb de date între instituțiile din domeniul sănătății, a mediului și a situațiilor de urgență limitează capacitatea de reacție rapidă și fundamentarea deciziilor.

În domeniul sănătății publice și prevenirii bolilor, ANSP și MEC au evidențiat nivelul insuficient al vaccinării populației, influența propagandei anti-vaccinale, amânarea vaccinării și capacitățile modeste de comunicare ale unor lucrători medicali. Persistă prevalența factorilor de risc comportamentali – consum de tutun și alcool, alimentație nesănătoasă și sedentarism – în special în rândul adolescenților și bărbaților. MEC a remarcat nivelul redus de conștientizare privind stilul de viață sănătos și participarea scăzută la programele de screening. Totodată, accesul la servicii preventive și de depistare precoce este în continuare inechitabil, în special în mediul rural.

ANSP a semnalat dezechilibre importante în alimentația copiilor din instituțiile de educație timpurie și școli, inclusiv subacoperirea unor produse esențiale precum peștele, nucile, produsele integrale și carnea roșie, concomitent cu surplusuri pentru alte categorii alimentare. S-a constatat și o neuniformitate între instituțiile care oferă o singură masă și cele cu două mese, raportat la normele stabilite.

În ceea ce privește serviciile medicale integrate, lipsesc traseele clinice integrate și a mecanismelor standardizate de referire și contra-referire între asistența medicală primară, spitale, reabilitare și servicii comunitare. Serviciile de reabilitare, sănătate mintală, îngrijiri paliative și îngrijiri pe termen lung rămân insuficient integrate și finanțate. De asemenea, nu există încă o listă oficial aprobată a serviciilor esențiale care trebuie menținute în situații de urgență de sănătate publică. Persistă și dificultăți privind asigurarea sustenabilă a serviciilor medicale pentru refugiați și alte grupuri vulnerabile.

În domeniul RAM, lipsește standardizarea antibiogramelor la nivel național, necesitatea consolidării mecanismelor de monitorizare a consumului de antimicrobiene și insuficiența datelor sistematice privind utilizarea acestora. Totodată, sunt raportate dificultăți în implementarea programelor de stewardship antimicrobian și în dezvoltarea capacităților de secvențiere genomică.

Indicatori de monitorizare și evaluare SNS "Sănătatea 2030"

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Speranța de viață la naștere, ani	ANSP	69,1 (2021)	71,5	72,8	72,0
2.	Rata mortalității materne la 100 000 de nou-născuți vii (ODD 3.1.1)	ANSP	16,3 (2020)	5,0	13,5	2,0
3.	Rata mortalității copiilor sub 5 ani la 1 000 de născuți vii (ODD 3.2.1)	ANSP	10,4 (2020)	10,2	9,8	10,0
4.	Rata mortalității infantile la 1 000 de nou-născuți vii (ODD 3.2.1.1)	ANSP	8,5 (2021)	5,0	9,3	2,0
5.	Rata mortalității prin boli cardiovasculare, cancer, boli ale aparatului digestiv, diabet zaharat, boli ale aparatului respirator în rândul persoanelor de 30-70 de ani, la 100 000 populație (ODD 3.4.1)	ANSP	1004,2 (2020)	850	799,3	700
6.	Rata mortalității prin boli ale aparatului circulator, tumori maligne și boli ale aparatului digestiv la 100 000 populație	ANSP	1253,4 (2021)	1000	1085,9	800
7.	Rata mortalității prin traumatisme, intoxicații la 100 000 populație	ANSP	73,4 (2021)	50,0	62,9	40,0
8.	Rata mortalității prin suicid la 100 000 populație (ODD 3.4.2)	BNS	18,5 (2020)	17,7	10,7	16,5
9.	Rata mortalității determinată de	ANSP	11 (2020)	9,7	8,6	8,0

	accidente rutiere la 100 000 populație (ODD 3.6.1)					
10.	Rata mortalității determinate de poluarea aerului din încăperi și a celui ambiant la 100 000 populație (ODD 3.9.1)	ANSP	125 (2018)	117	Nu este disponibil	110
11.	Incidența HIV la 100 000 de persoane neinfectate, pe sex și vârstă, categorii de populație (ODD 3.3.1)	ANSP	21,1 (2018)	19,5	22,2	18
12.	Incidența prin tuberculoză la 100 000 populație (ODD 3.3.2)	ANSP	43,2 (2020)	42,7	51,5	42,0
13.	Incidența prin hepatita B la 100 000 populație (ODD 3.3.4)	ANSP	22,78 (2018)	21,7	34,52	20,0
14.	Ponderea femeilor de vârstă fertilă (15-49 de ani) cu necesități de planificare a familiei satisfăcute prin metode moderne de contracepție, rural/urban, % (ODD 3.7.1)	Studiu GGS	83,1 Rural – 79,8 urban – 88,1 (2020)	85 Rural – 82 urban – 90	-	90% Rural – 85 urban – 92
15.	Rata nașterilor timpurii la vârsta 15-19 ani la 1 000 de femei de vârstă respectivă (ODD 3.7.2)	ANSP	26,19 (2021)	15,0	11,8	9,0
16.	Rata avorturilor la 1 000 de femei de vârstă reproductivă (15-49 de ani), rural/urban	ANSP	5,3 (2021) Rural/urban lipsește	5,1	11,3	4,9
17.	Ponderea populației acoperite cu vaccinuri în cadrul programelor naționale de imunizări (%) (ODD 3.b.1)	ANSP	(După tipul de vaccin)			

	Contra difteriei, tetanosului, pertusei (DTP) – 1 an	ANSP	90,1 (2019)	93,5	83,9	95,0
	Contra poliomielitei (VPO) – 1 an	ANSP	91,4 (2019)	93,5	84,3	95,0
	Contra rujeolei, oreionului, rubeolei (ROR) – 1 an	ANSP	88,0 (2019)	93,5	79,2	95,0
18.	Prevalența consumului de alcool în rândul populației în vârstă de 15 ani și peste, litri, rural/urban (ODD 3.5.2)	OMS	12,85 Bărbați – 20,61; femei – 5,89 (2019)	14,7	11,1 Bărbați – 18,1; femei – 4,9 (2020)	14
19.	Prevalența consumului de tutun în rândul adolescenților de 13-15 ani, pe sex, %	ANSP	16,3 (2019)	13	16,3% (2019), alte studii nu s-au efectuat	10
20.	Indicele capacității sectorului de sănătate: 1) legislația, politicile și finanțarea națională; 2) coordonarea și legătura cu punctele focale naționale; 3) supravegherea; 4) răspunsul; 5) pregătirea; 6) comunicarea riscurilor; 7) resursele umane; 8) laboratorul; 9) punctele de intrare; 10) evenimentele zoonotice; 11) siguranța alimentelor; 12) evenimentele chimice; 13) urgențele radiologice și nucleare) (ODD 3.d.1)	OMS	62 (2020)	63,5	68	65

5.2. Medicamente și dispozitive medicale

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Proporția instituțiilor medico-sanitare care dispun de setul de medicamente de bază disponibile și accesibile în mod permanent (ODD 3.b.3.), %	MS, ANSP, CAPCS	40,9 (2019)	60	92,61 (Medicamente achiziționate centralizat 718 loturi, achiziționate 665 loturi)	90
2.	Ponderea populației care a beneficiat de medicamente compensate, %	CNAM	31 (2019)	35	30,6	38
3.	Ponderea medicamentelor esențiale în lista medicamentelor compensate, %	CNAM	45 (2019)	80	89,6	90
4.	Numărul de beneficiari de medicamente compensate	CNAM	> 832 000 (2019)	> 920 000	727 277	> 1 000 000
5.	Numărul de denumiri comune internaționale incluse în lista medicamentelor compensate	CNAM	153 (2020)	173	173	203
6.	Numărul de beneficiari de dispozitive medicale compensate	CNAM	22 428 Mecanism implementat din iulie 2022	30 000	111 401	50 000

5.3. Personal medical

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Asigurarea cu medici, pe sex (la 10 000 de locuitori)	ANSP	46,9 (2021)	≥ 47,5	51,7	≥48,0
2.	Asigurarea cu personal medical mediu, după sex (la 10 000 locuitori)	ANSP	92,0 (2021)	≥92,5	97,9	≥ 93,0

3.	Ponderea medicilor cu vârsta de 55 de ani și peste, %	ANSP	43,1 (2020)	≤ 44	42,9	≤45
4.	Ponderea asistenților medicali cu vârsta de 55 de ani și peste, %	ANSP	44,5 (2020)	≤45	34,2	≤ 46

5.4. Finanțarea sistemului de sănătate

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Ponderea populației cu cheltuielile gospodăriilor pentru sănătate mai mari de 25% în totalul cheltuielilor gospodăriilor, %	BNS	1,9 (2020)	1,7	1,8	1,5
2.	Ponderea cheltuielilor private (ale gospodăriilor casnice) pentru sănătate, %	BNS	5,5 (2020)	4,9	4,8	4,0
3.	Ponderea populației încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, %	CNAM	87,8 (2020)	90	84	92

5.5. Digitizarea sistemului de sănătate

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Ponderea beneficiarilor de medicamente și dispozitive medicale, utilizatori ai rețetei electronice, %	MS, AMDM, CNAM	0	80	100 % beneficiari de medicamente și dispozitive medicale compensate	100
2.	Ponderea instituțiilor de asistență medicală primară care asigură programarea online a pacienților, %	MS, CNAM	0	10	85	50
3.	Numărul de utilizatori ai dosarului electronic al pacientului	MS, CNAM, AGE	0	500	0	250000

4.	Numărul de beneficiari ai serviciilor medicale oferite prin „telemedicina”	MS, CNAM, AGE	0	300	0	2500
5.	Ponderele instituțiilor medicale spitalicești ce utilizează aplicația medicală spitalicească	MS, CNAM, AGE	14	30	14	68

5.6. Buna guvernare

Nr. crt.	Indicatorul	Sursa	Valoarea de referință	Ținta intermediară pentru 2025	Valoarea 2025	Ținta finală pentru 2030
1.	Dezvoltarea și instituționalizarea cadrului de evaluare a performanței sistemului de sănătate	MS, AMDM, CNAM, ANSP, CAPCS	-	Proiectul cadrului de evaluare a performanței sistemului de sănătate dezvoltat	Nu este dezvoltat	Raportul de evaluare a performanței sistemului de sănătate prezentat o dată la 2-3 ani
2.	Numărul întrunirilor consultative desfășurate privind elaborarea deciziilor în sănătate	MS, AMDM, CNAM	6	9	27	12
3.	Numărul de platforme de mentorat interinstituționale pentru instituțiile medico-sanitare publice teritoriale	MS	-	3	5	10
4.	Numărul de angajați instruiți în politici informate de evidențe (HG nr.386/2020)	MS, AMDM, CNAM, ANSP	-	30	7	70